

Урежда
Книжно-просвѣтния отдѣлъ
на Бѣлг. Нар. Морски Сговоръ

ГОДИНА III. — БРОИ 7.
Варна, Септемврий 1926 год.

Гл. редакторъ:
Сава Н. Ивановъ.

Дрната, построена въ гр. Пловдивъ по случай III. редовенъ съборъ на
Б. Н. М. С., състоялъ се отъ 10—13 юлий 1926 г.

Описанието "Морски Сговоръ" е одобрено и препоръчано отъ Министерството
на Народното Просвѣщение съ рѣшение № 447 отъ 9. I. 1924 година и отъ Мини-
стерството на Воената съ наредба № 22 отъ 1923 година.

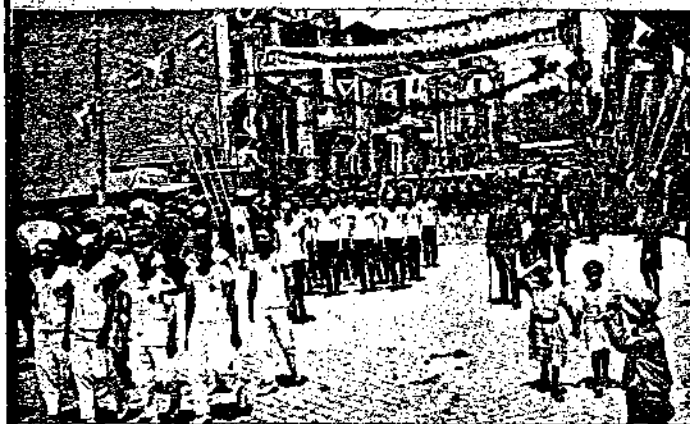
III РЕДОВЕН СЪБОРЪ НА Б.Н.М.С. ВЪ ГР. ПЛОВДИВЪ 10-13.VI.1926.
ТЪРЖЕСТВАТА ПРИ ОТКРИВАНЕТО МУ.

ЗНАМЕНАТА НА Б.Н.М.С.

ДЕЛЕГАТИТЕ ОТЪ Г.У.Т. И КЛОНОВЕТО НА Б.Н.М.С.

ЮНОШЕСКИЯ РЪЧЕН СПОРТЕН ЛЕГИОНЪ ВЪ ПЛОВДИВЪ.

ВЪ ЦЪРКВАТА - ОСВЕЩАВАНЕ ЗНАМЕНАТА.

ЧЛЕНОВЕТО НА РЪЧНИЯ СПОРТЕН ЛЕГИОНЪ - ПЛОВДИВЪ.

ЮНАШКОТО Д-ВО, СЛЕДВАЩО ЛЕГИОНЕРИТЕ.

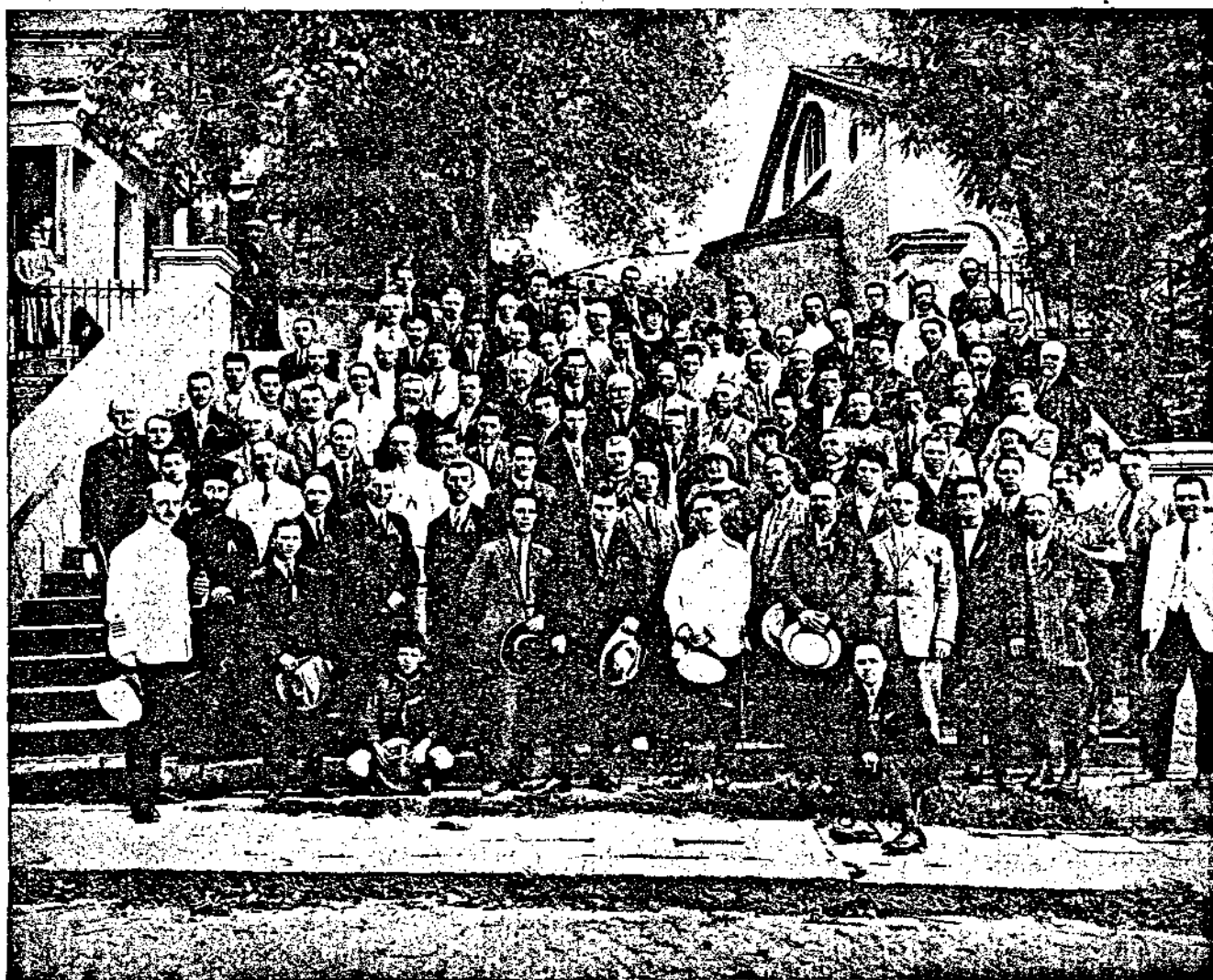
Към морето и Дунав за напредък !

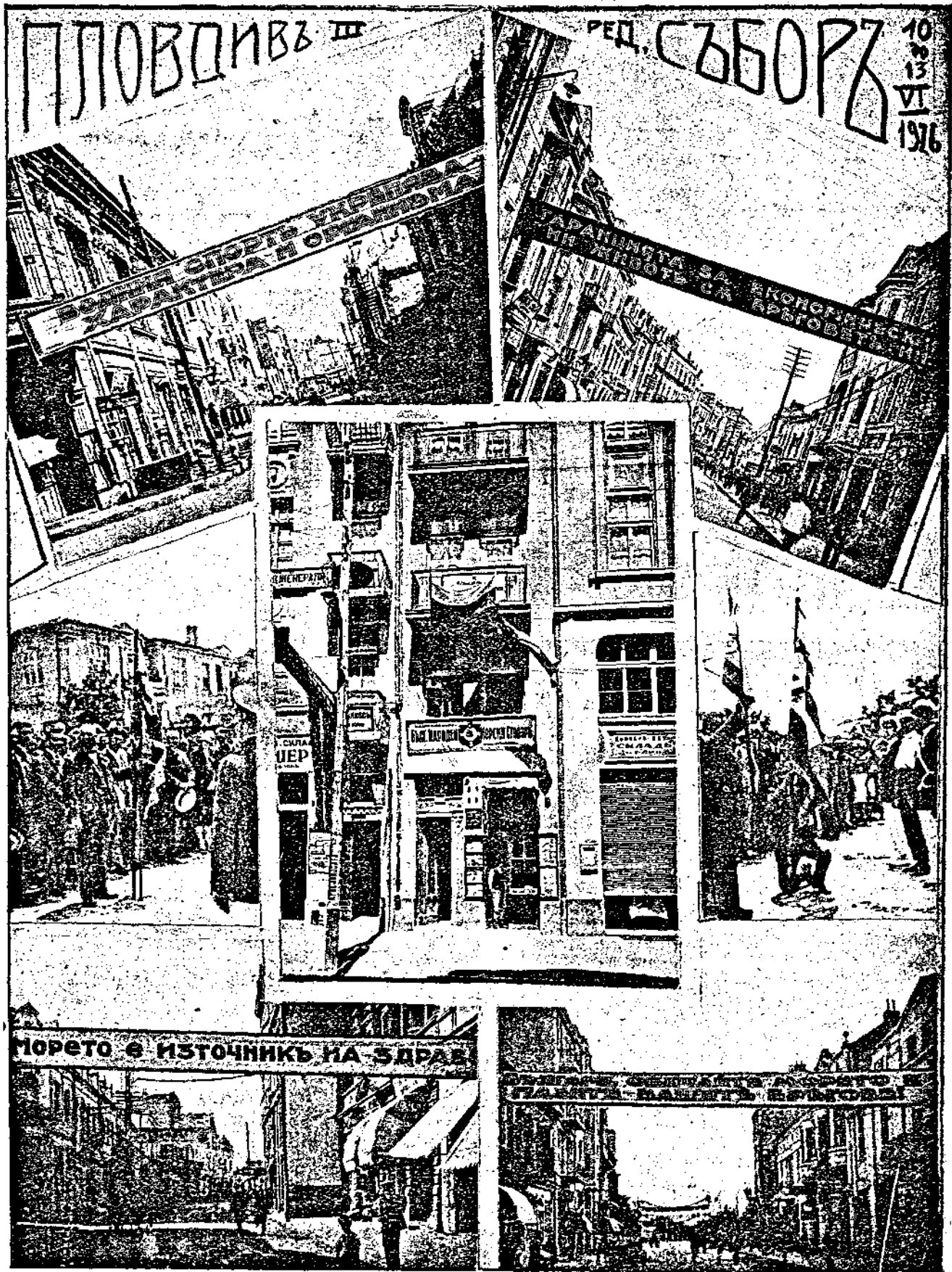
Година III
Брой 7
Септемврий, 1926 год.
гр. Варна.

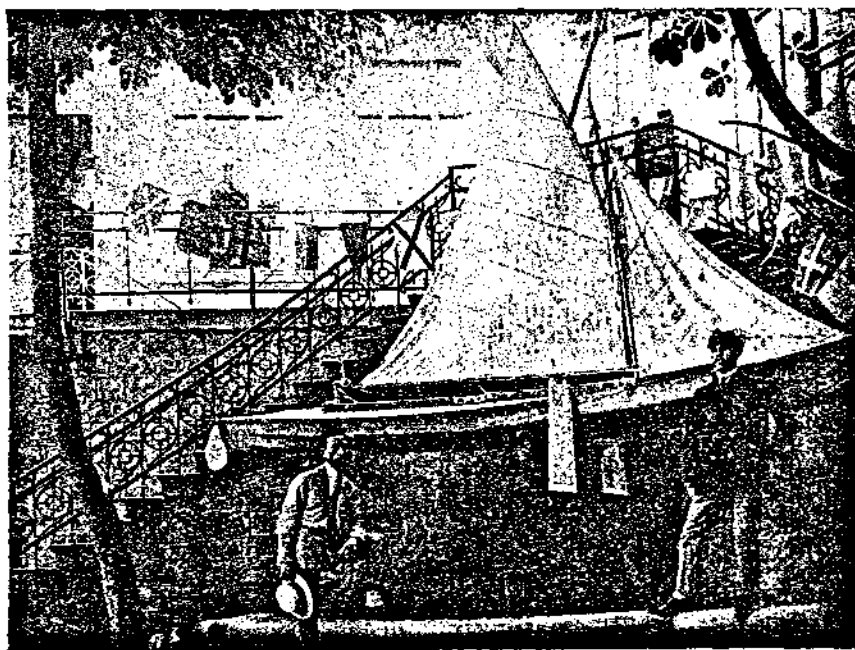
Годишенъ абонаментъ :
за България . . 100 лева
за чужбина . . 120 лева
Отдѣленъ брой 15 лева.

Урежда
Книжно-Просвѣтния отдѣлъ
Главенъ редакторъ :
Сава Н. Ивановъ.

Делегатитѣ отъ III. редовенъ съборъ на Б. Н. М. С., състоялъ се въ гр. Пловдивъ отъ 10 до 13 юний 1926 г.

Входа въ заседателната зала на събора.

Г. Славяновъ.

III РЕДОВЕНЪ СЪБОРЪ НА Б. Н. М. С.

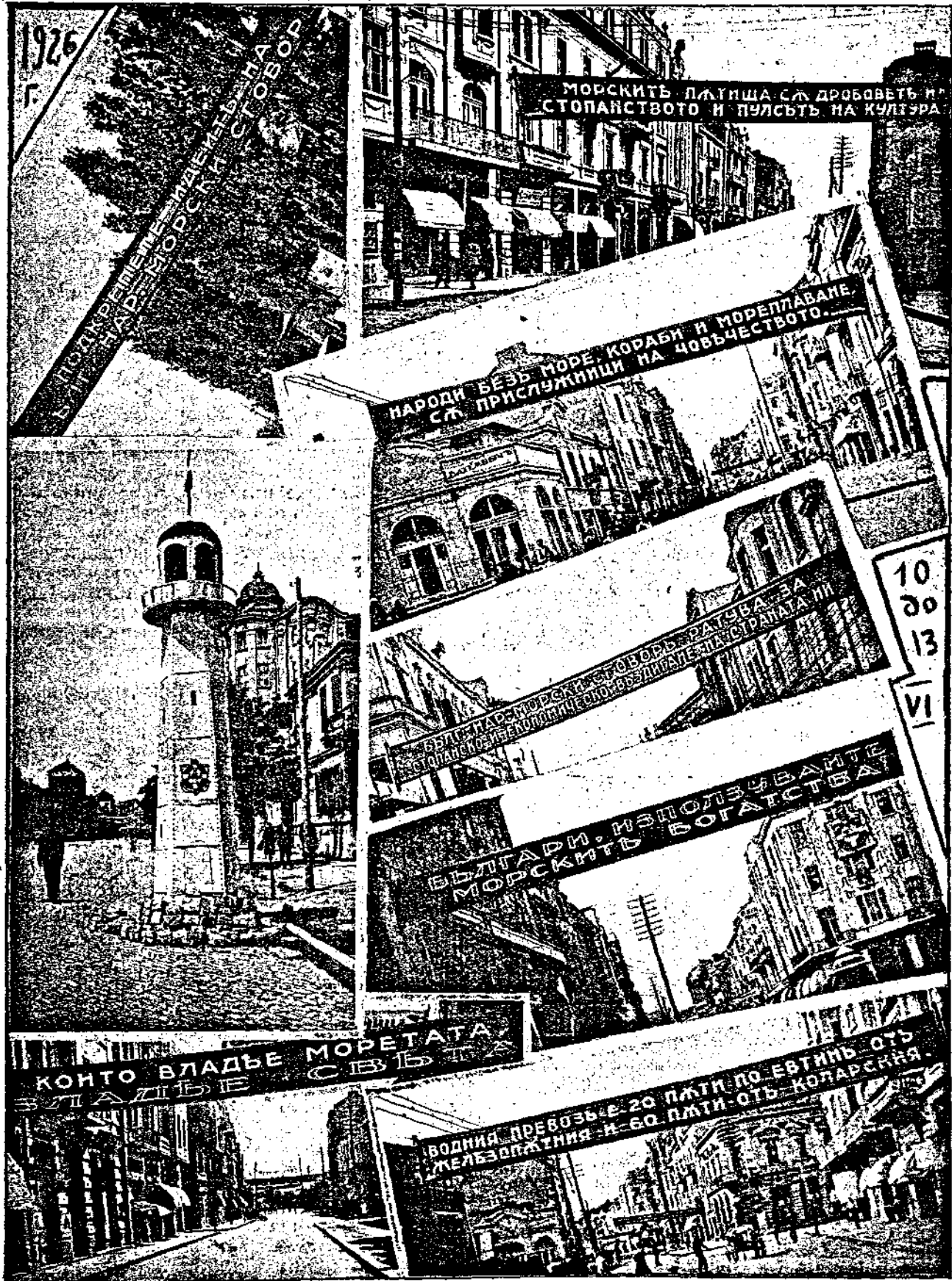
Не по една случайност III съборъ на Б. Н. М. С. заседава тази година въ гр. Пловдивъ; — Сговора изникна и зароди въ гр. Варна и много естествено бѣше, че той трѣбваше да се оформи именно тамъ, нѣщо което стана презъ 1922 г. съ подготвителната конференция отъ представители на всички съществуващи тогава клонове, съ учредителния съборъ презъ 1923 г. и съ конференцията на крайбрежнитъ черноморски клонове презъ 1924 г., свиквани и заседавали все въ градъ Варна; обаче голѣмитъ морски въпроси, които Б. Н. М. С. имаше да изнесе предъ обществото и държавнитъ фактори: заселване на крайбрежието, риболовството, нуждата отъ нови пристанища и параходни връзки, солопроизводство и пр. се концентрираха въ най-богатиятъ ни морски край — Бургаския заливъ и разбира се, че I редовенъ съборъ трѣбваше да заседава презъ 1924 год. въ неговиятъ центръ — гр. Бургасъ; но освенъ голѣмитъ въпроси на Черно море, Б. Н. М. С. трѣбваше да спре своето внимание и на вториятъ по важностъ, обектъ на своята дейтелностъ — р. Дунавъ, затова II редовенъ съборъ заседава презъ 1925 г. въ дунавската ни столица — гр. Русе. Най-сетне Б. Н. М. С. трѣбваше да насочи погледитъ си и къмъ твърде важното за нашето бъдеще — българско море, тъй безразсудно пренебрегнато отъ насъ на времето и тъй неестествено откъснато отъ нашата земя къмъ Бѣлото море, а покрай него и къмъ голѣмитъ наши вътрешни водни артерии, които диктуватъ нашето стопанско развитие въ посока на заграбеното отъ враговетъ ни Бѣло море. Следователно, съ право гр. Пловдивъ бѣше мѣстото на III редовенъ съборъ, още повече поради това, че тукъ е най-силниятъ и най-дейтеленъ клонъ на организацията.

По вънкашенъ блѣсъкъ и вътрешно съдържание пловдивскиятъ съборъ далечъ надмина своитъ

предшественици, — той ясно показа голѣмиятъ ръстъ на организацията и завидното мѣсто, което тя си е спечелила въ културниятъ ни и общественъ животъ. Въ подготвителната конференция презъ 1922 год. въ гр. Варна бѣха представени само 9 клона съ 22 делегати; въ учредителния съборъ презъ 1923 г. пакъ въ гр. Варна бѣха представени 11 клона съ 26 делегати; на I редовенъ съборъ въ гр. Бургасъ (1924 год.) заседаваха 49 делегати отъ 21 клона; на II съборъ въ гр. Русе представителъ клонове намалѣха на 18, а делегатитъ се увеличиха на 61; на III редовенъ съборъ въ гр. Пловдивъ тази година бѣха представени вече 30 клона съ 126 делегати. Но не само количеството на клоноветъ и делегатитъ бѣ значително нарастнало, — събора бѣше особено внушителенъ по качеството на своитъ членове — това бѣха все първи хора и видни общественици въ градоветъ, отъ чиито клонове тѣ идваха.

Посрещането на делегатитъ бѣ особено тържествено, — на пловдивската гара, въ срѣда на 9 юний, чакаха членоветъ отъ мѣстния клонъ начело съ своето управително тѣло. Трена донесе делегатитъ въ срѣдъ възторжени викове ура и марша на военната музика; последва сърдечна размѣна на поздравии, следъ което се образува стройно шествие къмъ града; — подъ такта на музиката маршируваха първенцитъ на сговора, следъ тѣхъ дамцитъ, а после делегатитъ и членоветъ на пловдивския клонъ. Гѣста навалица отъ любопитни пловдивски граждани образуваше две живи стени, между които напредваше къмъ центъра стройната и дълга колона отъ делегати и членове на сговора. Вниманието на гоститъ бѣ привлечено отъ свѣтящиятъ въ началото на улицата фаръ, построенъ почти въ естествена голѣмина и видъ; по-нататъкъ нова и още по-голѣма изненада — великолепна арка, из-

работена съ много любовъ къмъ морето и съ голѣмъ вкусъ къмъ хубавото: две величествени корабни мачти, облечени въ празнична зеленина и потънали въ блѣска на стотици разноцветни лампички, свѣтящи подъ нахита на пѣстъръ нанизъ отъ международни морски сигнални флагове, надъ които по върховетъ на мачтитъ гордо се развѣваше националното знаме. Чудно красива гледка, будяща удивление къмъ нейнитъ творци и възторгъ къмъ дѣлото на сговора! Колоната мина подъ блѣстящата арка, за да продължи всрѣдъ окичения съ празнични знамена градъ, по неговата главна улица, препречена на всѣка крачка отъ платна съ девизи и надписи, напомнящи за морето и неговото значение и мощъ. Шествието спря предъ свѣтящиятъ високо надъ главитъ огромнъ гербъ на Сговора. Въ лѣво блѣсти малка, красива арка, очертаваща входа къмъ залата, дето ще заседава събора, а въ дѣсно е помѣщението на клоновата канцелария, подъ която, въ градината на локала, малко по-късно, се събраха делегати, гости и членове отъ клона на чаша бира. До късно презъ нощта, при весело настроение, оживено се размѣняха мисли за предстоящата работа на съборянитъ.

10 юний, Възнесение — първиятъ день на III. редовенъ съборъ. Въ 9 часа сутринта, следъ пламенната и буйна речъ отъ председателя на Гл. Уп. Тѣло, събора бѣ откритъ. Последваха многобройни приветствия отъ представителитъ на учреждения, културни дружества, спортни организации и пр. Къмъ 11 часа делегатитъ, водени отъ членоветъ на бюрото и предшествани отъ пловдивскитъ легионери, облечени въ красива морска форма, се отправиха за съборната църква, където стана освещаване знамената на пловдивскитъ клонъ и на неговиятъ рѣченъ спортенъ легионъ. Въ църковната служба вземаше участие негово преосвещенство архимандритъ Инокентий, делегатъ отъ варненския клонъ. Сжиятъ, следъ службата, държа речъ, въ която изтъкна голѣмото значение и смисълъ на тържеството.

Къмъ 12 часа се образува манифестация отъ легионеритъ и делегатитъ, въ която взеха участие и нѣкои отъ мѣстнитъ спортни организации. Колоната въ стройни редици по четири, тръгна отъ църквата по главната улица и се отправи за градската градина, предъ която, въ присѣдствието на хилядно пловдивско гражданство стана предаване знамената на председателя на пловдивския клонъ г. П. Дрѣнски, а отъ него на знаменосцитъ легионери. Кръстникъ на знамената бѣше председателя на Г. У. Тѣло П. Стояновъ, който съ своята пламенна и въодушевена речъ издигна тържественото настроение на делегати, легионери и публика до най-високата му точка. Председателя на пловдивския клонъ г. П. Дрѣнски прие колѣничилъ, знамената и следъ сбита и съдържателна речъ ги предаде на знаменосцитъ, стоящи на дѣсния флангъ на строенитъ легионери. Следъ церимонията манифестацията продължи обратно по главната улица до Модерния театръ, безплатно отстъпенъ отъ неговитъ притежатели, деятелни членове на клона, за заседанията на събора. Тукъ тържеството завърши съ вънасяне знамената въ заседателната зала и закриването на манифестацията.

Следъ обѣдъ започнаха дѣловитъ заседания на събора, ръководени твърде умѣло и тактично отъ председателя на Софийския клонъ г. проф. Консуловъ, председателствувалъ и по-раншитъ два събора на Б. Н. М. С. Въ своята трудна роль той

бѣ подпомаганъ отъ председателитъ на пловдивския и бургазски клонове г. г. П. Дрѣнски и Ст. Бояджиевъ, избрани за подпредседатели въ бюрото на събора.

Отчета на Гл. Упр. Тѣло бѣ изслушанъ и приетъ съ пълно удобрение; оживени разисквания, обаче, предизвика въпроса за финансовата дейностъ на Б. Н. М. С., където се изтъкнаха крайно тежкитъ материални условия, при които е принудено да работи Г. У. Т. и слабитъ парични постъпления отъ страна на клоноветъ, обстоятелство, което силно спъва широката културна работа на цѣлата организация. Още по-оживено се разисква върху издирването на нови източници за набавяне на по-вече парични средства, чрезъ които пропагандата на Б. Н. М. С. да се постави въ широки рамки, чрезъ по-реални и по-практични способности. Така на-примѣръ, настойчиво се лансираха проектитъ за издигането въ нѣкой отъ чудно хубавитъ кътове на черноморското крайбрежие специална сграда за лѣтнитъ детски морски колонии, уреджани и издържани отъ Б. Н. М. С. и другъ — за построяването на собственъ на Сговора крайбреженъ пѣтнически параходъ, чието главно назначение ще бжде уреджането на многобройни екскурзии по нашия и близкитъ чужди морски брегове, чрезъ което да се даде възможностъ предимно на учащата се младежъ отъ всички крайща на България нагледно да се опознае съ морето и неговитъ брегове. За реализирането на първия проектъ се сочеше като необходима една сума отъ около два —, а за вториятъ около петъ милиона лева. Като финансови източници за осъществяването на тия проекти се предложиха различни начини за сдобиване съ материални средства: разиграване на голѣма парична лотария, прибѣгване къмъ помощта на дарители и благодетели, искането на по-крупни държавни субсидии или отпусането на заемъ, подписка между членоветъ на Б. Н. М. С. за записване на дѣлове и образуване на особна кооперация и пр.

Широко мѣсто въ разискванията на събора заеха въпроситъ за създаване дирекция на мореплаването и морскитъ поминѣци и настаняването на бѣжанцитъ по крайбрежието. Тия две голѣми проблеми за правилното културно и стопанско развитие на страната ни, бѣха подложени на все-странно, сериозно и компетентно обсъждане и освѣтление отъ страна на всички делегати. Искането за морска дирекция бѣ поставено като първа и най-важна точка отъ дейната програма на Б. Н. М. С. за 1926/1927 година, а грижитъ къмъ бѣжанцитъ и тѣхното заселване по крайбрежието се оформиха въ особна резолюция.

Дейната програма на Б. Н. М. С. бѣ приета почти въ сжиятъ ѝ миналогодишенъ видъ, като реализиранитъ вече нейни точки отпаднаха, а на тѣхно мѣсто бѣха вписани нови искания и нови задачи за разрешение. Морската катастрофа при с. Бѣла, разиграла се на 29 априлъ т. г., намѣри отзвукъ и въ събора; тя предизвика гласуването на особна резолюция, съ която се иска отъ съответното министерство упражняването на строгъ контролъ надъ всички плаващи по морето и Дунава съдове.

Чрезъ два специални реферата, единиятъ четенъ на 11 юний отъ делегата на Софийския клонъ, народния представителъ Григоръ Василевъ, а другиятъ на следния день отъ главния секретаръ Г. Славяновъ, събора изчерпателно и обстойно се занима съ голѣмиятъ въпросъ за излаза на Бѣло море и

превръщането на р. Марица въ плавателен път. Становището на Сговора бѣ ясно оформено въ отхвърлянето на всички, предлагани до сега отъ вѣнъ, проекти за стопански излазъ на Егея, било чрезъ разни свободни зони, коридори, автономни области, или пъкъ още по-лошо, чрезъ свързването на българскитѣ и грѣцки желѣзопѣтни линии при Демир-Хисаръ и насочването на нашия вносъ — износъ презъ нѣкаква българска зона въ Солунското пристанище. Изтъкна се, че всички тия проекти биха ни дали достѣпъ и то твърде несигуренъ и даже илюзоренъ, само до брѣга на морето, но не и на самото море; ний не бихме могли да създадемъ свой бѣломорски търговски флотъ, единичниятъ сѣщественъ инструментъ за осигуряване независимостта на вѣнкашната ни търговия. По твърдото убеждение на Б. Н. М. С. България трѣбва да се стреми само къмъ териториаленъ излазъ по направление на естественитѣ стопански пѣтища и тѣхнитѣ дебушета на Егейското море, единички опредѣлящи правилното стопанско развитие на южно-българската равнина и Рило-родопската областъ, а именно по долините на Тунджа, Марица, Мѣста и Струма. А за да може по миренъ начинъ да се наложи този излазъ, ний ще трѣбва да направимъ р. Марица плавателна, като успоредно съ това усилимъ оросяването и електрификацията на цѣлата ѣ долина и по този начинъ въ едно близко бъдеще ще създадемъ единъ силенъ икономически напоръ къмъ нейното устие, на който не могатъ противостоя никакакви изкуствено прокарани политически граници.

Съ вториятъ рефератъ бѣгло бѣ засегнатъ и парливиятъ въпросъ за съперничеството между дветѣ наши черноморски пристанища Варна и Бургасъ, като се изтъкна, че ще трѣбва да се отхвърли облагодетелствуването на едното за смѣтка на другото, ще трѣбва да се изостави и неестествената теория за главенъ портъ, като вмѣсто нея се възприеме теорията за скачениитѣ сѣдове между съответнитѣ водни басейни и хармоничното развитие на областитѣ, които тѣ обслужватъ.

Една сѣществена, въ организационно отношение, работа на събора бѣ установяването бюджета на организацията, който бѣ гласуванъ въ размѣръ на 750,000 лв. и чиито главни приходни източници сѣ членскитѣ вноски, опредѣлени отъ 80 до 100 лв. годишно, а главнитѣ разходни пера сѣ за устната и печатна пропаганда (96,000 лв. заплата за секретаръ-организаторъ и 380,000 лв. за списанието).

Доста разгорещени прения предизвика опредѣляне мѣстото на IV редовенъ съборъ, като се състезаваха две главни предложения — за Видинъ и за Плѣвенъ. По важни национални мотиви се искаше събора да стане въ Видинъ, но тъй като за сега видинския клонъ въ организационно отношение не може да осигури една здрава и достатъчно висока платформа, която не само да изнесе всички тяжести на единъ съборъ, но и да го издигне на подобающата нему височина, отъ която съ нуждната тежестъ да се чуе гласа на сговора,

то биде предпочетенъ Плѣвенъ. чийто клонъ е една отъ голѣмитѣ крепости на Б. Н. М. С. и най-главно тамъ е центъра, където се създаде и разви една сѣществена и осезателна за народа и обществото реална пропаганда на морската идея: чрезъ урежданата вече две лѣта на редъ лѣтна детска морска колония, моралниятъ престижъ на плѣвенския клонъ и край него на цѣлата организация е издигнатъ така високо предъ обществото, щото съ право трѣбваше да се направи за идущата година честта на плѣвенци събора да заседава въ тѣхния градъ. А за да се удовлетвори справедливото искане и на видинци, реши се отъ Плѣвенъ цѣлиятъ съборъ да се отпрати къмъ Дунава и по него да направи една внушителна манифестация къмъ и въ самия Видинъ.

Събора най-сетне избра изъ своята срѣда една делегация, която трѣбваше да се яви и поднесе на съответнитѣ държавни фактори дейната програма, резолюциитѣ и исканията на Б. Н. М. С.. На 22 юний тази делегация, въ съставъ председателя на Софийския клонъ проф. Консуловъ, секретаря на сѣщия клонъ М. Димитровъ, председателя на пловдивския клонъ П. Дрѣнски, председателя на русенския клонъ Ив. Михайловъ, делегата на видинския клонъ, окръжния управителъ на видинския окръгъ г. Георгиевъ, делегата на Василиковския клонъ г. Калояновъ и главния секретаръ Г. Славяновъ, се събраха въ София и последователно се яви предъ г. министър-председателя, г. г. министритѣ на войната, на желѣзницитѣ, на просѣтата и на благоустройството, предъ г. председателя на Народното сѣбрание и най-сетне предъ г. главния директоръ на желѣзницитѣ и пристанищата. Делегацията бѣ приета и изслушана на всѣкъжде съ голѣмо внимание, като при това съ задоволство трѣбва да се подчертае, че у всички държавни фактори има вече едно ясно и правилно разбиране на изнасянитѣ отъ сговора голѣми морски въпроси и че значението на организацията е нарастнало до толкова щото ней съ право се дава едно видно мѣсто въ нашия културно-стопански животъ.

Следъ закриването на III редовенъ съборъ, което стана вечерта на 12 юний, делегатитѣ се събраха на другарска вечеря, на която, срѣдъ едно весело настроение и въ приятелски разговори, довършиха усиленитѣ тридневни съборни заседания. А на следния день всички се възползуваха отъ любезността на пловдивскитѣ другари — сговоряни и съ готовност използваха уредената отъ тѣхъ разходка до Хисарскитѣ бани, съ която се приключи и цѣлата програма на събора.

Нека се надѣваме, че константиранитѣ на пловдивския съборъ голѣма стабилностъ на организацията, нейниятъ бързъ напредѣкъ и най-важното — широкитѣ завоевания, което морската идея е направила всрѣдъ българското общество, нѣма да приспятъ нашата енергия, а ще ни импулсиратъ за една още по-усилена творческа дейностъ, чийто още по-сѣществени резултати ще може да отбележимъ идущата година въ гр. Плѣвенъ.

Съ удоволствие съобщаваме на членоветѣ на Б. Н. М. С., че ревностенъ нашъ членъ живущъ въ чужбина съ специално писмо до Г. У. Т. повдига въпросъ за образуване на едно ново Кооперативно параходно д-во — идея, която не е чужда за Г. У. Т., защото то отдавна я обсъжда. За тая цель той предлага да запише дѣлове за 5 милиона лева.

Входа въ изложбата.

Вл. Николовъ.

ПЪРВАТА МОРСКА ИЗЛОЖБА.

Развоятъ на Б. Н. М. Сговоръ върви отъ шестъ години нормално и напълно задоволително. Скокове, които отпосле често донасятъ разочарования, за щастие нѣмаме. Но все пакъ, поради мѣстни условия и въ зависимостъ отъ лицата, които стоятъ на чело, виждаме едни отъ клоноветъ да бездействуватъ, други едва да вегетиратъ, а само нѣколко да проявяватъ усилена дейностъ за постигане задачитъ на организацията. За съжаление, доскоро и Софийскиятъ клонъ не можеше се похвали съ своята дейностъ. Въпреки, че се намира въ най-многолюдния населенъ центъръ у насъ, тамъ, гдето бие пулса на политическа, стопанска и културна България, той остана по брой на членоветъ си далеко задъ много окръжни градове на Царството, и по своята дейностъ, или по скоро бездейностъ, можеше да се сравни само съ клоноветъ въ нѣкои околийски и дори селски пунктове. А София би трѣбвало да претендира за първенство и ръководство на цялата организация! За това състояние на нѣщата всички, а най-вече Гл. Упр. Тѣло, съжеляваха. Голѣма бѣ радостта ни, когато избраното презъ м. февр. н. год. Упр. тѣло на Софийския клонъ прояви, веднага съституирането си, оживена и разнообразна дейностъ за пропагандиране идеитъ на Б. Н. М. С. и за поставяне организацията на подобающа висота.

Като имаше предъ видъ колко далечъ е останало столичното общество отъ познаване морето. Упр. Т. на същия клонъ реши, наредъ съ другитъ употребявани средства, да опита и съ една смѣла стѣпка да завладѣе това общество. Така изникна идеята за една морска изложба въ сърдцето на континентална България.

Дълги години и вѣкове българинътъ е страшенъ отъ морето. За това, разбира се е имало много причини отъ племененъ, политически и економически характеръ. Чужденци сж били господари на нашето море, и при Аспарухъ, и при Симеона и при Фердинанда. Едва дветъ катастрофи въ най-ново време ни накараха да оставимъ нашата незаинтересованостъ за останалия ни малък морски брѣгъ. И така стана възможно да се възпри-

ематъ благосклонно идеитъ на Б. Н. М. С. за опознаване и използване на морето. Дано поне въ това отношение не си затваряме повече очитъ и, като се грижимъ за използване на сухоземнитъ ни природни блага, отдадемъ дължимото внимание и на морето.

Да се агитира, обаче, само съсъ сухото слово — за българина е съвсемъ недостатъчно. Ето защо Соф. клонъ на Б. Н. М. С. реши да покаже по осезателно хубоститъ и блага, които нашето Черно море обладава. А това можеше да се постигне най-вече чрезъ една изложба, която да ни даде пълненъ и ясенъ образъ на нашия черноморски край съ неговитъ скали, вълни, рѣки, блага, градове, села, плажове, жители, животни, растения, поминѣкъ, спортъ и пр. Следъ разнѣна на мисли въ 2—3 заседания въ началото на м. мартъ м. г., реши се, въпреки краткото време, да се направи тази изложба за Великденъ. За помещение се избра най-подходящото за случая училище — III-а Нар. Прогимназия „Графъ Игнатиевъ“. Веднага се изработи подробенъ планъ на изложбата. Избра се за главенъ ръководител уважаемия професоръ г. Ал. Мутафѣвъ и се възложи на всѣки членъ отъ Упр. Т. подготовката и уредбата на известенъ отдѣлъ. Писахме на Гл. Упр. Тѣло за проектираната изложба и го помолихме да изпрати отъ Варна всичко, което можеше да послужи за по-пълно илюстриране на нашето море и крайбрѣжние. Гл. Упр. Тѣло възприе благосклонно идеята и обеща да изпрати възможното. Упр. тѣло на Соф. клонъ не си правѣше илюзията, че подготовката на една, и то първа отъ тоя родъ, изложба у насъ е лесна работа, особено като имаме предъ видъ късото време, съ което разполагаше. Явиха се много мъжнотини и пречки, та по едно време се заговори дори да се отложи изложбата за лѣтото или есенята, но, благодарение на оптимизма и настойчивостта на г-на председателя на клона, уважаемия професоръ г-нъ Ст. Консулова — започнатата работа продължи и ние можахме да използваме празниците около Великденъ, когато хората сж по свободни, за да заинтересуваме столичното об-

щество съ морското дѣло! Главната целъ бѣше именно да се заинтересова отдалеченото отъ морето население на нашата столица. А това можеше да се постигне и чрезъ скромнитѣ средства, съ които ние разполагаме въ София и чрезъ това, което разчитаме да получимъ отъ Варна (отъ морския и археологич. музей, а сжщо и отъ рибарското училище). Най-сетне, смѣтахме, че, като първи опитъ, можаме да разчитаме на снисхождение отъ страна на публиката. И така, „жребиятъ бѣ хвърленъ“ и ние се заловихме трескаво за работа. Поканенъ бѣ Н. В. Царя да приеме патронажа на изложбата, и той благоволи да стори това твърде благосклонно. Това Височайше внимание, както и въодушевението съ което се заеха всички да работятъ, ни помогна да преодолѣмъ всички спънки, що срещнахме по пътя за подготовката на изложбата. А тия пречки не бѣха малко и нѣкои отъ тѣхъ ний дори и не предполагахме. Нѣкои отъ отдѣлитѣ трѣбваше да съкратимъ поради недостатъчността на материалитѣ, съ които можаме да се сдобиемъ, а други и съвсемъ да изоставимъ. Особно съжелявахме, че не можаме, по технически причини да уредимъ спортно плаване съ лодки въ езерото при Борисовата градина, което масово би привлѣкло столичната младежъ при насъ. За съжаление и отдѣлтъ „корабopлаване“ не можа да бѣде представенъ по-пълно. Сжщо поради технически пречки. Скромни размѣри въ сравнение съ първоначалния планъ, вземаха сжщо и отдѣлитѣ: морелѣчение, организация на Б. Н. М. С., география, история и етнография на нашия черноморски брѣгъ. Но затова пъкъ останалитѣ отдѣли бѣха представени по-пълно, дори изчерпателно.

По първоначалния планъ изложбата трѣбваше да има 10 отдѣла. Но, когато се започна нареждането на материалитѣ и като се съобразихме съ голѣмината на даденитѣ ни на разположение 7 стаи въ горния етажъ на прогимназията, решихме да слѣдемъ нѣкои отдѣли. И така изложбата стана съсъ следнитѣ 7 отдѣла:

- I. Морски брѣгъ;
- II. Фауна;
- III. Флора и морско дѣно;
- IV. Птици;
- V. Солопроизводство и риболовство;
- VI. Корабopлаване и спортъ и

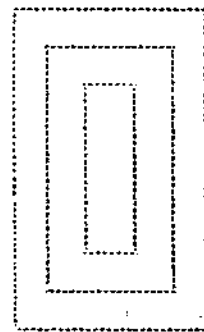
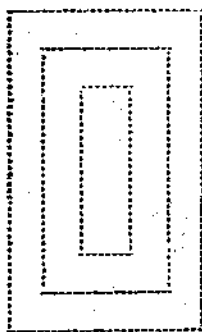
VII. Морелѣчение, организация на Б. Н. М. С. морска литература и морска книжарница.

При уредбата на изложбата, освенъ членовѣтъ на соф. клонъ, взеха деятелно участие: г-нъ, Г. Славяновъ и г-нъ Мечаевъ, преподавателъ въ рибарското училище въ Варна. Сжщитѣ господа бѣха тъй любезни да останатъ презъ траенето на изложбата и да ни бждатъ твърде полезни „чичероне“ за публиката, която — неочаквано за насъ, пълнѣше салонитѣ на изложбата и дѣлникъ и празникъ. Нареждането на отдѣла морски брѣгъ бѣ извършено отъ г. г. Ал. Мутафовъ, Ж. Чанковъ, Вл. Николовъ и Ив. Корчевъ, на отдѣла фауна — отъ Д-ръ Ст. Консуловъ, на отдѣла флора — отъ проф. Арнаудовъ, на отдѣла птици — отъ известния нашъ любитель — орнитологъ г. Д-ръ Клайнъ, отдѣла солопроизводство — отъ г. М. Димитровъ, отдѣла риболовство — отъ г. г. Д-ръ Дрънски и Мечаевъ, на отдѣла корабopлаване и спортъ — отъ г. г. Г. Славяновъ, Пецовъ и Ватевъ; а последния отдѣлъ за морелѣчение и пр. — отъ г. г. Д-ръ Койчевъ, Г. Славяновъ и др. Общъ главенъ уредникъ бѣ г. проф. Ал. Мутафовъ, който навсѣкжде успѣваше да отиде и даде инструкции, какъ е най-добре да се нареди или постави всѣко нѣщо, за да се получи максимумъ естетична наслада. А изобщо независимо отъ своя отдѣлъ, г. г. уредницѣтъ се намираха предшествующата изложбата седмица постоянно въ разнитѣ зали и даваха своето мнѣние, какъ по-добре да се нареди и най-малката дреболия, така, че софийската изложба, може да се каже, е дѣло на всички членове отъ управлѣно на софийския клонъ и на нѣкои членове отъ Гл. Упр. тѣло, съ цѣлното съдействие на Н. В. Царя, г-на М-ра на Народната Просвѣта, г-на М-ра на Желѣзницитѣ и Пристанищата, Университета и редица други учреждения и лица въ страната.

По-долу даваме кратко описание на разнитѣ отдѣли отъ изложбата,

1-а зала. Морскиятъ ни брѣгъ.

Споредъ плана тоя отдѣлъ трѣбваше да дава пълна представа за нашия морски брѣгъ въ художествено, историческо, географско и етнографско отношение. Обаче всичко това се ограничи въ твърде скромни размѣри.

На височина единъ метъръ отъ пода, по протежение на тритѣ стени отъ голѣмата рисуална зала на прогимназията, сж наредени много снимки отъ нашия черноморски брѣгъ, извънредно сполучливо снети отъ варненския фотографъ К. А. Терзистоевъ. Надъ тѣхъ наредени малки акварелни картини и най-отгоре — нѣколко по-крупни работи съ блажни бонъ; всички тия художествени произведения сж работени отъ известния нашъ

морски художникъ г-нъ Ал. Мутафовъ. Наистина, тукъ липсватъ най-ценнитѣ творби на сжщия художникъ, защото нѣкои отъ тѣхъ красятъ салонитѣ на частни лица или обществени учреждения, а други сж изложени по това време въ Прага или художествената изложба на д-во „Родно искусство“ въ София, — но все пакъ, изложенитѣ у насъ картини даватъ достатъчно ясна представа за красотата на нашия черноморски брѣгъ и величието на

морската стихия. Малкати акварели твърде нѣжно и спокойно третиратъ живота край скалистия брѣгъ на Созополъ или другаде: една вѣтрена мелница, тъй характерна за морския ни брѣгъ, една скромна селска рибарска кжшурка край брѣга. Ви пренасятъ въ оня красивъ край, който отъ вѣкове е билъ чуждъ намъ. Скалитѣ и разбивещитѣ се въ тѣхъ вълни сж любимата тема на г-нъ Мутафова, и тя е представена тука въ най-разнообразни варианти, както въ малкитѣ, така и въ голѣмитѣ картини. Като че художникътъ символизира въ скалата — упоритостта на българина да не вижда, да не чувства хубоститѣ и богатата, що морето дава. Картината „Стария фаръ край Галата“ съ виолетовия отенѣкъ на морската повърхност прави силно впечатление; въ „Бурно утро край Созополъ“ ярко контрастира тъмния почти черенъ цвѣтъ на водата съ бѣлата пѣна на бѣсно бушующитѣ вълни. Други две малки картини привличатъ погледа на всѣки посетителъ: всрѣдъ

развълнувано море — нигде не се види брѣгъ — на върха на една исполинска вълна е надвиснала лодка съ моряци вътре; но зрительтъ не се плаши за тѣхната съдба — тѣ сж излѣзли сами „на воля“ по безкрайната ширь, тѣ управляватъ твърдо своята лодка, спокойни, дори радостни сж, и това чувство се придава и на зрителя: не е страшно, не е опасно разярено море за опитния морякъ, тамъ той е въ стихията си, морето е неговата „любима“, и въ края на крайщата тя му се покорява. Други картини ни рисуватъ: Варненския заливъ при спокойно море — ясно зелена боя багри морската повърхност, Варненския кей, утро въ Месемврия, плажътъ при Месемврия или Созополъ и т. н. Изобщо г-нъ Мутафовъ е допринесълъ много съ изложенитѣ работи за опознаване съ красотитѣ на родното морско крайбрежие. Морето и брѣгътъ неизчерпаемъ изворъ на художествени сюжети: български художници, елате на морето!

Въ сжщата зала една отъ стенитѣ е заета отъ исторически карти, предисторически материали (единъ колъ отъ колови постройки въ Девненското езеро), етнографски и географски диаграми за нашето крайбрежие. Шестъ исторически карти представятъ владѣнията ни на морски брѣгъ презъ разнитѣ епохи отъ българската история: при Аспаруха и Бориса I, при Симеона и Самуила, при Асѣня I и Ив. Асѣня II, при Ив. Александра и Ив. Шишмана, споредъ С.-Стефанския и Берлинския мирни договори и, най-после, споредъ Букурещкия и Ньойския договори.

Тия карти показватъ нагледно, кога българското племе е стигало своитѣ естествени морски граници и кога, несъзнавайки и не ценейки тия свои придобивки, то ги е бързо изгубвало. Защото българскитѣ управници не сж имали ясна представа, какво значи морето за вътрешната здравина на държавата. Закрепнали сравнително по-яко на черноморското крайбрежие северно отъ Балкана, ние сме държали и по-здраво страната между Дунава и Ст.-Планина, докато владѣнията ни по брѣговетѣ на Черно море южно отъ Балкана и тия покрай Бѣло и Адриатическо морета сж били случайни придобивки на силни личности, като Симеона, Самуила, Ив. Асѣня II и др., следъ чието смъртъ сме загубвали не само крайбрежието, но и страната дълбоко навътре. И така, границата се е дигала отъ билото на Ст. Планина и стигала Одринъ, Лариса или Дурацо, за да се върне пакъ скоро на сжщото планинско било. Нѣщо повече — ние дори и малкия морски брѣгъ отъ носъ Емине до устието на Дунава не сме могли да овладѣемъ напълно и да го използваме за придобивъ на национални богатства: тамъ сж се срещали по-вече

гърци, дубровчани, венецианци и др., отколкото българи.

Изложенитѣ въ тая зала географски диаграми показватъ, какъ бързо е расло населението на двата ни черноморски града Варна и Бургазъ отъ освобождението насамъ, докато останалитѣ крайбрежни градове сж дори намалѣвали. Особно очебийно е увеличението на Бургазъ, който отъ 3.000 души жители презъ 1880 година е стигналъ надъ 30,000 въ 1925 год., докато Варна се е само удвоилъ — отъ 24,550 въ 1880 год. ни 50,810 презъ 1920 год.

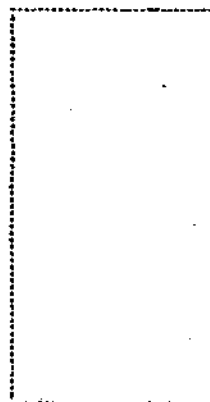
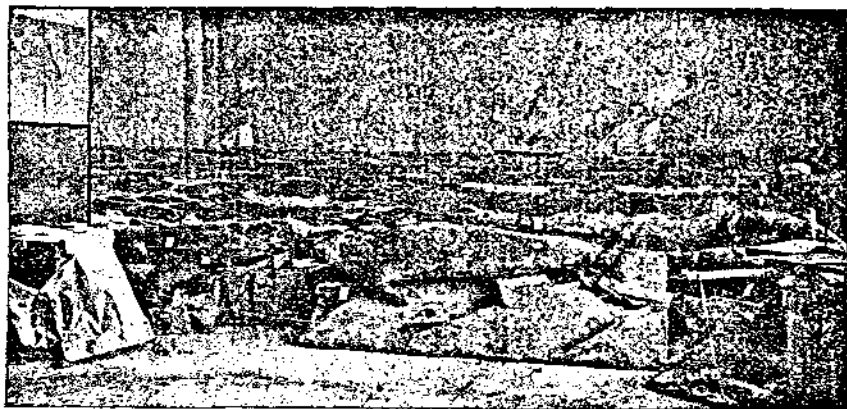
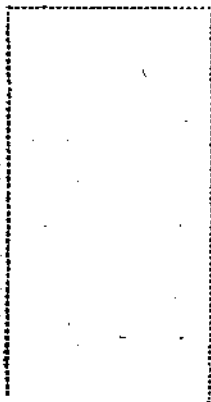
Отрадно впечатление прави и етнографската диаграма; тя показва голѣмия растежъ на българския елементъ въ Варна и Бургазъ, градове населени почти изключително съ чужденци при освобождението. Преброяването на населението на 1-й януарий 1927 год. ще ни покаже, вѣроятно, изумителни цифри въ това отношение.

2-а Зала. Фауна.

Щомъ се влѣзе въ втората зала, бие на очи грамаденъ морски проспектъ (нарисуванъ отъ г. Ал. Мутафовъ), който покрива цѣла една стена. Предъ тоя морски фонъ, на пода, всредъ искусствени (отъ картонъ) скали, сж наредени живописно най-голѣмитѣ обитатели на Черно море: тюленъ, акула, делфинъ, моруна, есетра, пъструга, гигантска костенурка, исполински ракъ (омаръ) и нѣкои едри гости на нашето море, като тонъ, мечоносецъ и др. Върху скалитѣ сж кацнали нѣколко чайки. Тюленътъ, дълъгъ по-вече отъ 2 метра, е най-голѣмото животно въ Черно море. Безразборно избивани за мастта имъ, тюленитѣ сега сж останали много малко на брой и се срещатъ само край

Масления носъ и Василико; рибаритъ ги преследватъ и скоро това кротно животно ще изчезне съвсемъ отъ нашия брѣгъ. Изложениятъ препариранъ екземпляръ, собственост на университета, е билъ уловенъ край носъ Калиакра и донесенъ живъ въ Пловдивското изложение въ 1892 година. Акулата, тоя страшенъ хищникъ, въ Черно море не пораста повече отъ 1-20 метра на дължина и затова за човѣка не е опасна, както въ голѣмитъ морета и океани. Най-познатия жителъ на Черно море е делфина, който на стада често придружава корабитъ и се храни съ останките, които се изхвърлятъ отъ тѣхъ; съ своето инте-

ресно плаване той служи за развлечение на публиката въ тия кораби. Прибрѣжнитъ жители у насъ го именуватъ съ турското название „домусъ-баалж“ или свиня-риба, въпреки че делфина не е риба, а морско млѣкопитающе. Тюленътъ, акулата и делфинътъ сж най-голѣмитъ врагове на рибата по нашитъ брѣгове. Най-ценни риби въ нашето море сж: моруната, есетрата и пъстругата съ тѣхния черенъ хайверъ; у насъ тѣ се ловятъ главно въ Дунава, — въ морето тѣ отиватъ само да презимуватъ. Изложени тукъ нѣколко екземпляри сж доста едри.

Изложени сж и две морски костенурки (едната отъ Черно, а другата отъ Бѣло море), дълги повече отъ $\frac{1}{2}$ метъръ, но се срещатъ и такива до единъ метъръ.

До скоро не се знаеше за сжществуването на голѣмитъ морски раци (омари) въ нашето море, но сега вече сж намѣрени нѣколко екземпляра край Созополъ, два отъ които сж и изложени.

Голѣмитъ риби тонъ и мечоносецъ, които сж изложени тукъ, както казахме, сж гости на Черно море, — тѣ се вѣдятъ въ Срѣдиземно море и случайно сж минали Дарданелитъ и Босфора.

Въ стѣкленици съ спиртъ се виждатъ 2 безкраки крайбрѣжни гущера, дълги близо по 1 метъръ (полезни животни, които населението избива вземайки ги за змии), нѣколко екземпляра отровни морски риби (Драконъ, Скорпени и др.), които подобно на отровнитъ змии иматъ отровни жлези и шипове, съ които нападатъ и умъртвяватъ враговетъ си; тия риби, обаче не сж опасни за човѣка, защото живѣятъ дълбоко на морското дѣно. Обръщитъ внимание и разни видове миди (интересна е „мидата-пробивачъ“, тѣй вредна за дѣното на дървенитъ кораби), охлюви, скариди, стриди, медузи и др. безгрѣбначни, а сжщо и нашенскиятъ ракъ, който се среща въ крайморскитъ блата и рѣки.

Останалитъ полезни риби сж изложени въ отдѣла „Риболовство“.

3-а зала. Флора и морско дѣно.

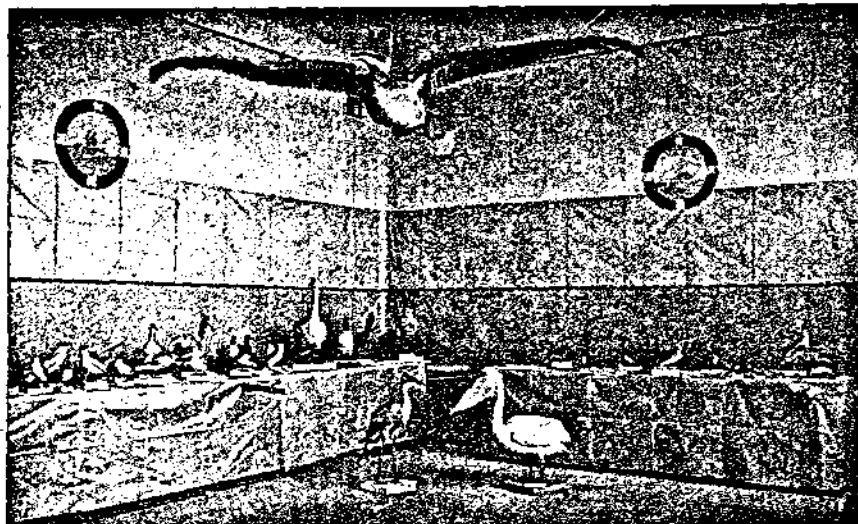
Въ тая зала сж изложени много течни и сухи препарати отъ нашата черноморска растителност — разнитъ видове водорасли, а сжщо и тия сухоzemни растения, които вирѣятъ въ пѣсѣка на крайбрѣжието. Специалистътъ би намѣрилъ тукъ много интересни нѣща; но публиката, особено младежта, спира повече въ единъ ограденъ кжтъ на сжщата зала, дѣто въ миниатюръ е представено доста сполучливо морско дѣно. Децата гледатъ съ внимание, дори страхъ, водолаза, застаналъ на колене, всрѣдъ

подводни скали, риби, медузи, водорасли и др. не-известни организми на морскитъ глѣбини.

4-а зала. Птици.

Тоя отдѣлъ е подреденъ твърде грижливо отъ добрия познавачъ на птицитъ у насъ, г-нъ Д-ръ Клайнъ. Представени сж повече отъ 100 вида чисто морски птици и такива, които се срещатъ въ крайморскитъ блата и рѣки. Тукъ изброяваме по-характернитъ: морски орелъ, чайка (буревеститель, черноглава, сребриста, смѣхурка, бѣла и др.), пеликанъ, лебедъ, обикновенъ и качулистъ гмурецъ, пещерна гжска, морска лѣстовица, рибаръ, жеравъ,

бѣлъ и черенъ щъркелъ, патица, морски гарванъ, водна кокошка, бродникъ, саблелюнъ, стърчиопашка и др.

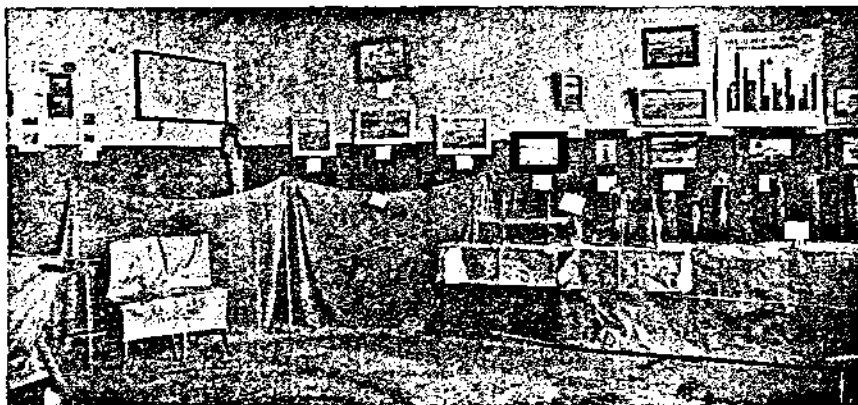
5-а зала. Риболовство и солопроизводство.

Нашето морско риболовство е изостанало твърде много. Въ другитѣ страни рибата е една отъ главнитѣ храни на населението — вкусна, питателна и евтина. У насъ рибата е луксъ. Причинитѣ сж начина на ловената ѝ, както и пренебрежението, съ което се отнасяме къмъ морскитѣ промисли изобщо. Уредитѣ, съ които ние ловимъ риба, сж твърде първобитни, и ловидвата зависи изключително отъ случая, дали рибата ще благоволи да до. де край брѣга и влѣзне въ мрѣжитѣ ни. Въ отдѣла „Риболовство“ г. г. Д-ръ Дрънски и Нечаевъ сж изложили модели отъ разнитѣ уреди, съ които се лови риба край нашия морски брѣгъ, както и такива, съ които си служатъ въ чужбина и които се изучаватъ сега въ Варненското държавно рибарско училище. Изложени сж препарирани или съ иллюстрации всичи видове риби, които живѣятъ въ морето край нашия брѣгъ: паламудъ, скумбрия, сафридъ, кефалъ, карагъозъ, леферъ, зарганъ, левракъ, попче, калканъ, сребърна риба,

змиорка и несетрови риби. Много фотографии и рисунки представятъ сцени отъ риболовния животъ. Особна група представя по-древнитѣ неприятели на рибата: видра, воденъ плѣхъ, воденъ бикъ, чапли, рибаръ, морски гарванъ, чайка и др. Модели отъ разни уреди показватъ, какъ се огледватъ хайвера и рибата въ искусствени рибници.

Между познатитѣ уреди за ловене риба, като талаянъ, серкме, сакъ, вждица и витеръ, виждаме представени въ естествена голѣмина или умаленъ видъ и по-усъвършенствуванитѣ уреди, съ които се лови риба другаде: грибъ, тралъ и оттеръ-тралъ.

Моделътъ на талаяна е съвсемъ малъкъ, но дава на зрителитѣ доста ясна представа за тая най-вече употребяема у насъ неподвижна мрежова инсталация за ловене скумбрията, паламуда, сафрида и карагъоза край нашитѣ брѣгове презъ известни сезони на годината. Една цвѣтна картина иллюстрира, какъ се поставя талаянъ на носа „Зейтинъ-бурунъ“ — Созополско. Една диаграма за лова на скумбриитѣ отъ 1900 до 1921 година показва, на каква случайностъ се разчита при тоя риболовъ: една година е дала 30 милиона парчета, а друга — само 1 милионъ!

Уредътъ оттеръ-тралъ, който е представенъ въ изложбата съ доста голѣмъ (повече отъ 8 метра дължина) размѣръ, е най-разпространенъ въ модерното морско риболовство. На дължина той достига въ други страни до 60 и повече метра и представя една дълга мрежеста торба, влачена на дълбоко, на вжтре въ морето, отъ единъ или два кораба. Четири картини на стената, поставени надъ

самата мрежа, показватъ, какъ се действува съ тоя уредъ.

Грибъ-универсалъ е подобенъ уредъ — мрежа, сжщо съ доста голѣми размѣри, който се влачи по дъното на морето въ крайбръжнето. Съ него може да се манипулира и чрезъ лодка. Тукъ той е представенъ въ доста умаленъ видъ.

Многобройни фотографически снимки по сте-

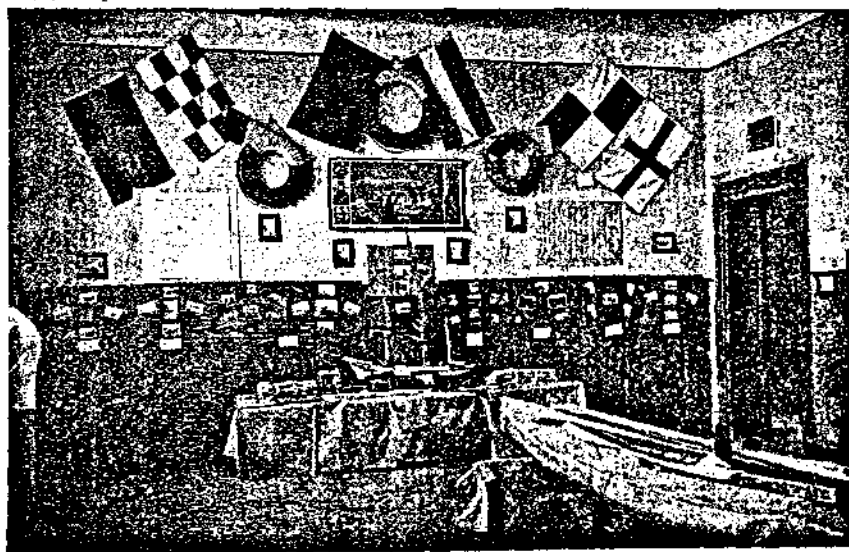
нитъ на тая зала илюстриратъ разни моменти отъ риболовъ.

Нека се надѣваме, че ученицитъ на единичното ни за сега рибарско училище скоро ще почнатъ да прилагатъ новигъ начини на риболовъ и зирбата, като излъже въ по-голъмо количество на пазаря, ще поевтинѣе и ще стигне до трапезата и на най-бедното българско семейство.

Производството на морска солъ датира у насъ отъ старо време, обаче се е изаършвало по най-примитивенъ начинъ, затова солъта е била нечиста. Постепенно тоза производство се усъвършенствува и сега чуждото дружество „Гларусъ“ (Манесманъ и С-ие), което е взело съ концесия отъ държавата производството на морска солъ отъ Яганасъйското езеро край гр. Бургазъ, произвежда млъна бѣла солъ, която по нищо не отстъпва на ситната каменна солъ, що се внася отъ Ромжния. Сж цто дружество е успѣло да изработи и брикети отъ морска солъ, която би могла да измѣсти каменната солъ на бучки, що селенитъ давагъ за храна на добитъка си. Дружество Гларусъ увеличава всѣка година своето производство, но нѣма гдѣ да го пласира, затова и миналата година то е унищожило частъ отъ произведената солъ.

Най-старитъ и най-важни наши солници сж Анхиалскитъ, които тукъ сж илюстрирани съ нѣколко фотографически снимки. Единъ малкъ моделъ (1 м. на 1 м.), изработенъ отъ художника г. А. Дудуловъ отъ дърво и гипсъ, ни представя твърде живо частъ отъ тия солници. Една диаграма дава представа за вноса на солъ въ България и износа на левове срещу тази солъ: презъ 1920 год. у насъ сж внесени 56,000,000 кгр. солъ, и сж изнесени извънъ страната 76,000,000 лева за нея, а презъ 1924 год. сж внесени 36,000,000 кгр. солъ срещу 42,000,000 лева. А ний бихме могли съ нашето солно производство не само да задоволимъ вътрешнитъ нужди, но и да изнасяме солъ! За тая цель се изисква само по-разумна желѣзнична тарифа. Единъ надписъ въ тая зала посочва това така: „Ромжния има покровителствена желѣзнична тарифа за солъта си, затова изнася солъ, България нѣма такава тарифа — затова изнася злато“.

Много фотогр. снимки по стенитъ илюстриратъ разни моменти отъ солното производство: изцеждане солъта, пренасянето ѝ съ вагонетки или колички, събирането ѝ на голѣми купове за зимуване, мѣренето ѝ на кантаря и пр.

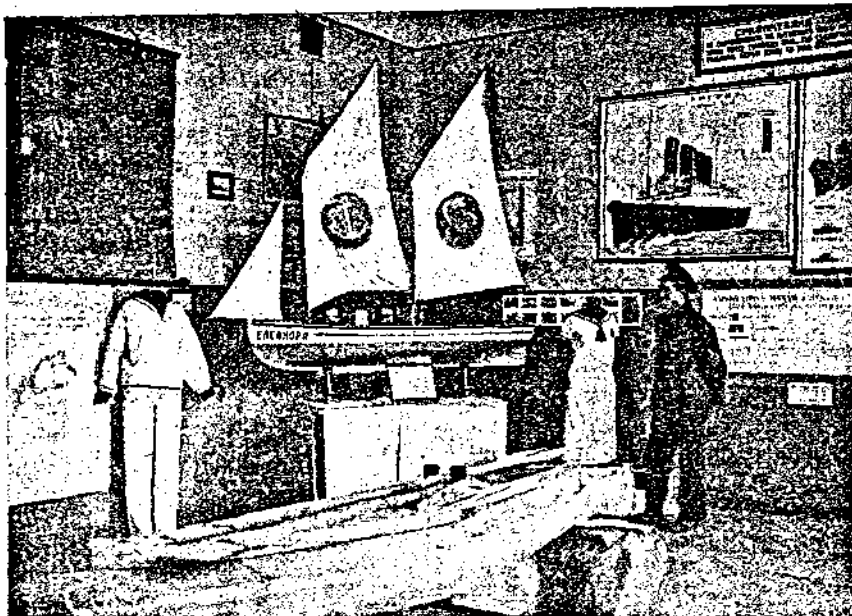
6-а зала. Корабоплаване и спортъ.

Поради липса на помѣщение въ една и сжща зала сж събрани двата отдѣли — корабоплаване (мореплавание) и воденъ спортъ. Впрочемъ и двата тия отдѣли приеха твърде скромненъ въ сравнение съ първоначалния планъ — видъ. Отъ начало се предтолагаше, че отъ варненския морски музей ще могатъ да се донесатъ всички модели на българскитъ търговски кораби; тоза, обаче, се указа технически невъзможно и ние се задоволехме съ модела на лодката „Елеонора“ и съ модела на единъ рибарски вътроходъ. Спортниятъ отдѣлъ пъкъ разчиташе да покаже 2 лодки В. F. W (русалки) — едната сгъната, а другата разтворена за плаване съ платно. Предполагаше се сж цто, че ще имаме възможность да пуснемъ нѣколко гребни лодки и русалки въ езерото при Борисовата градина за демонстрации предъ публиката. Но поради пречки отъ различенъ характеръ, нищо отъ това не можа да се нареди и ние се задоволехме въ спортния отдѣлъ да изложимъ само една разгъната, безъ платно, русалка, да покажемъ върху мѣнакени мжжко и жѣско спортни облекла и да дадемъ нѣколко фотографически снимки отъ живота на малкото ни

спортни легиони. Къмъ това се притури една художествена диаграма, която показваше ръста на спортнитъ организации въ Варна, Русе, Бургазъ, Видинъ, Търново и Пловдивъ.

Въ отдѣла корабоплаване веднага бие на очи грамадната нагледна сравнителна таблица за съотнѣшението на търговскитъ флоти на разнитъ държави, както помежду имъ, тъй и съответнитъ имъ територии съ населения къмъ 1924 год. Тукъ нашето отечество заема последно мѣсто въ реда на държавитъ, които иматъ морски брѣгъ.

Това печално явление особно личи като се вгледаме въ друга една диаграма, която ни показва търговския тонажъ на балканскитъ държави: Гърция, Югославия, Ромжния, Турция въ сравнение съ тоя на България. При 6,300 тона за България, сѣседитъ ни иматъ отъ 100,000 до 900,900 Bt. R. тона търговския флотъ! Колко назадъ сме останали, въ това отношение дори е срамно да се признае, — а ето вече ^{1/2}, въкъ свободенъ животъ! А безъ собствено корабоплаване ние ще останемъ само слуги на другитъ народи, които владеятъ моретата чрезъ своятъ флотъ.

Българското параходно д-во, което се основа преди 30 години и което е щедро субсидирано от българската държава, не може, за жалост, да изиграе оная роль, която му се възлагаше — да поеме постепенно цѣлата ни вносна, а особено износна търговия по море (да не говоримъ за Дунава, дето ние нищо абсолютно не сме сторили въ това отношение). А нашата външна търговия става главно по море — една диаграма за тая търговия презъ 1911 год. и 1924 год. показва, че близо половината отъ вносъ-износа у насъ става по море. Други две диаграми посочватъ Варна като първо наше пристанище за вносъ-износъ на стоки и движение на пътници до войнитѣ и Бургасъ — за първо (особно за износа) — следъ войнитѣ. Нѣколко надписи по стенитѣ сочатъ значението на морето за материалната и духовна култура на единъ народъ.

Три дни преди откриване изложбата стана нещастие при с. Бѣла: Б. Н. М. Сговоръ не можеше да замълчи тоя фактъ и следния надписъ бѣше поставенъ на видно мѣсто въ отдѣла мореплаване: „Станало е тия дни голѣмо нещастие въ морето при с. с. Гюзекенъ и Бѣла. — Нещасния, и то често, ставатъ и на суша. Това нещастие е било възможно благодарение нехайството и пренебрежението съ които ние всички (и власт и общество) се отнасяме къмъ морското дѣло.“

Една карта на юго-източна Европа показва постояннитѣ и временни рейси на Б. Параходно Д-во. Цѣлата зала е украсена съ сигнални флагове, спасителни пояси и кржгове.

7-а зала. Морелѣчение, организация на Б.Н.М.С., морска литература и морска книжарница.

Както се види отъ заглавието, въ тая зала се събраха наедно 4 отдѣла, поради оскѣдността на материалитѣ звъсѣки единъ отъ тѣхъ.

Отдѣлтъ „Морелѣчение“ бѣ сравнително добре представенъ съ много художествени картини, илюстрации, литература и диаграми.

Нѣколко фотографически снимки представятъ маларични мѣстности край морето: мочури, локви, блата, маларични селища и лица, а също така и

предприетитѣ оздравителни работи срещу маларията — дренажи, канализации, изсушаване блата и пр.

Една диаграма показва броя на заболѣлитѣ отъ малария презъ 1923 и 1924 год. въ варненски и бургазки райони, а друга — количеството хининъ, което държавата е разходвала безплатно презъ сѣщитѣ години за заболѣлитѣ (187 кгр. презъ 1923 г. и 207 кгр. презъ 1924 г. при цена 4300 лв. за 1 килограмъ). Броя на заболѣлитѣ отъ малария презъ 1924 год. въ бургазки районъ се е удвоилъ въ сравнение съ 1923 год. (отъ 4483 души на 8757 души) поради прииждане на повече бѣжанци въ тоя районъ. Сведения за 1925 год. и 1926 год. още липсватъ, но сигурно броя на болнитѣ се е увеличилъ поради притока на бѣжанци презъ 1925 год.

Едно утешително явление въ нашия животъ въ най-ново време е все повече увеличаващия се брой на лѣтни ученически колонии въ планинитѣ и край морето. Една диаграма ни показва, че при кржгло 2 милиона учащи се въ България, презъ 1922 год. сме имали 15 сухоземни колонии и 2 морски (съ 43 колонисти); презъ 1923 год. — 17 сухоземни колонии и само една морска (съ 128 ученика); презъ 1924 год. 31 сухоземни и 8 морски (съ 58^а колонисти) и презъ 1925 год. 34 сухоземни и само 8 морски колонии (съ 629 деца). Нека се надѣваме, че презъ настоящето лѣто броя на морскитѣ колонии и децата, които сж ги използвали, ще бжде още по-голѣмъ.

Едно отъ най-полезнитѣ дѣла, които Б. Н. М. С. би могълъ да извърши е да подготвя и урежда колкото се може повече лѣтни морски колонии за децата отъ вътрешността на страната. За тая цѣль Б. Н. М. Сговоръ бѣ ималъ моралната и материална подкрепа и на съответнитѣ учреждения и на обществото, всредъ което все повече се съзнава грамадното значение на тия лѣтни колонии за здравето на подрастващето поколение — надеждата и бждащето на нашето измжчено отечество. Никому другиму не подхожда повече, отколкото на Б. Н. М. С. да се заема съ тая благодарна работа. Нека догодина Б. Н. М. С. вземе въ своиржце цѣлото това дѣло и го развие въ най-широки размѣри.

Друга диаграма ни показва приблизителния брой на лѣтувачитѣ изобщо (възрастни и деца) въ по-главнитѣ наши морски курорти презъ 1923, 1924, 1925 год.

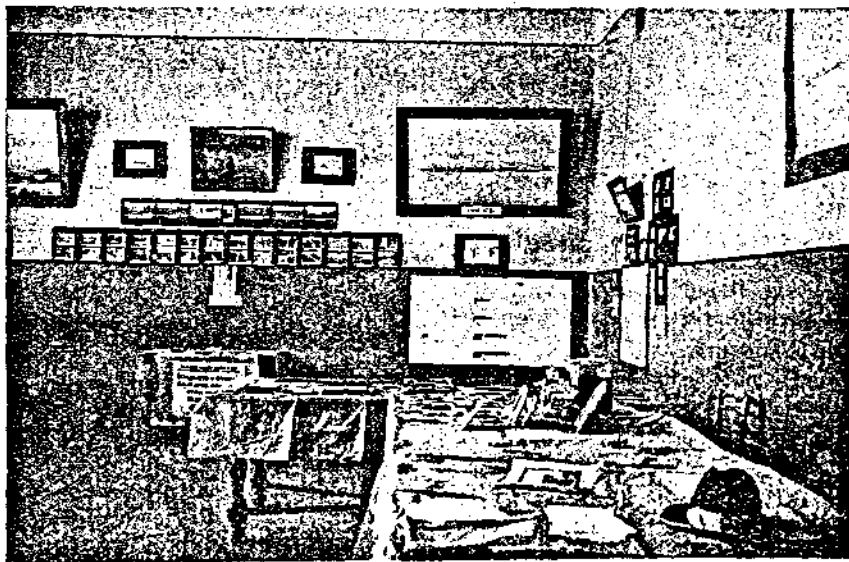
Въ Варна	презъ 1923 год.	— 12,000 души.
"	1924 "	— 22,000 "
"	1925 "	— 11,000 "
Въ с. Гюзекенъ	1923 "	— 10 "
"	1924 "	— 35 "
"	1925 "	— 100 "
Въ Месемврия	1923 "	— 1,000 "
"	1924 "	— 3,000 "
"	1925 "	— 1,000 "
Въ Ахтополь	1923 "	— — "
"	1924 "	— 15 "
"	1925 "	— 25 "

За Анхиало, Бургазъ, Созополъ и Василико не сж дадени сведения, защото съответнитѣ общини не сж поддържали статистическа служба за курортиститѣ. Нѣколко художествени картини отъ Г. Мутафовъ

и многобройни фотографически снимки ни даватъ жива картина за живота на морския плажъ изобщо и специално на децата въ детския санаториумъ, въ „Св. Константинъ“ край Варна и лѣтната ученическа колония, уредена край морето отъ Плѣвенския клонъ на Б. Н. М. С. за децата отъ Плѣвенскитѣ градски прогимназии.

Бѣлг. Народенъ Морски Сговоръ е нова организация, чиито основи се турнаха едва следъ последната война. Една диаграма ни рисува картината на постепеното развитие на организацията отъ основанието ѝ презъ 1920 год. до днесъ. Така Б. Н. М. С. въ цѣлото царство е ималъ редовни действителни членове:

презъ 1920 год.	60 души
" 1921 "	120 "
" 1922 "	374 "
" 1923 "	816 "
" 1924 "	2628 "
и въ края на 1925 "	4029 "

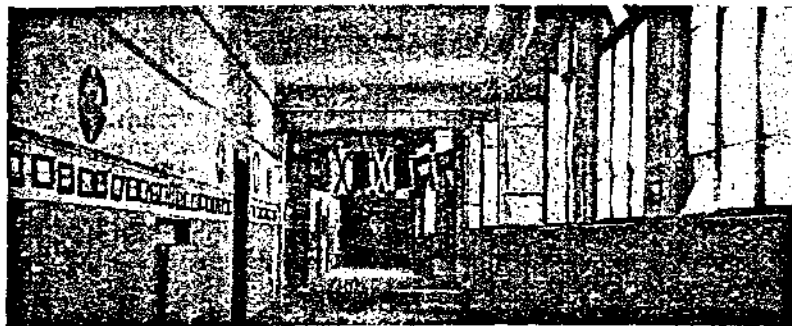

Въ тая зала, наредени на високи маси, сж изложени всички печатни издания на Б. Н. М. Сговоръ: нѣколко годишни течения на списанието „Морски Сговоръ“ на „Морска библиотека“, Изложенията при разни случаи, годишнитѣ отчети и пр. чуждитѣ списания, които се получаватъ въ Гл. Упр. тѣло и т. н. Явна е бедността на морската ни литература; и тая бедностъ е пълно отражение на положението, въ което се намира за сега морското ни дѣло.

Въ сжщата зала върху нѣколко маси сж изложени за проданъ предмети изработени отъ морски мидички, охлювчета и пр., илюстрирани по-

щенски картички съ морски сюжети, голѣми и малки фотографии и др. И посетителитѣ, всѣки по свой вкусъ и средства, си купуватъ по нѣщо за споменъ. Сжщо тука почти винаги дежуреше по единъ членъ отъ Упр. тѣло на Софийския клонъ, за да дава обяснения на публиката, да записва нови членове и да контролира цѣлата изложба.

Коридорътъ и стѣлбитѣ на прогимназията бѣха украсени съ международни морски флагове, бѣлгарски национални знамена, котви, вериги, девизитѣ на Б. Н. М. С., цвѣтя, а срещу главнитѣ стѣлби — портрета на Н. В. царъ Борисъ III, Височайшия покровителъ на изложбата. Стѣнитѣ

на коридора бѣха изпѣстрени съ повече отъ 200 различни фотографически снимки на красиви мѣстности отъ нашия черноморски брѣгъ.

За постигане целта си нашата изложба трѣбваше да бѣде посетена отъ по-големъ брой посетители, за тая целъ се мобилизираха всички средства за пропаганда. И наистина, гдето повече, гдето по-малко, всички вестници по това време дадоха извънредно благоприятни отзиви за първата морска изложба; а нѣкои дори ежедневно съобщаваха по нѣщо за нея. По важнитѣ кинотеатри въ София съ специални обявления върху платното съобщаваха за изложбата и подканваха софиянци да я посетятъ. Хиляди разноцветни афиши бѣха прѣснати отъ аероплани, пожарната команда или афишното бюро по улицитѣ и площадитѣ на столицата.

Младежи, облечени въ моряшко облѣкло, обикаляха главнитѣ кръстопътища съ морски значки и сжщо напомнѣха на публиката да посети първата ни морска изложба; сжщата работа извършваше блѣскаво освѣтления нашъ фаръ предъ военния клубъ на най-многолюдния булевардъ въ София „Царъ Освободителъ“.

Бѣше наредено да се прочетатъ 3 сказки на морски сюжети придружени съ свѣтливи картини.

Г-нъ проф. д-ръ Ст. Консуловъ прочете сказка за „Живота въ морето“, г-нъ Г. Славяновъ — за „Черноморския ни брѣгъ“ и г-нъ проф. д-ръ П. Стояновъ — „Морето като цѣрителъ“. И тритѣ сказки бѣха посетени отлично. Личеше, че софийското общество се интересува отъ нашето дѣло. Тая заинтересованостъ личи и отъ броя на посетителитѣ въ изложбата ни: 5000 възрастни и 15,000 учащи се. Ние не вѣрваме въ България да и имало каквато и да е изложба посетена, въ толкова късо време — 12 дни, отъ толкова хора. И при това, посети ни преди всичко елита на столичното интелегентно общество на чело съ Н. В. Царя, Н. В. Княгиня Евдокия, много настоящи и бивши министри, депутати, професори, писатели и др. видни общественици. Особно ни радваше масовото посещение на голѣми и малки учащи се — чрезъ тѣхъ идеитѣ, за които ратува Б. Н. М. С., ще проникнатъ всредъ семейството и цѣлото общество.

Моралната целъ, която Соф. клонъ на Б. Н. М. С. гонеше да постигне чрезъ своята първа морска изложба, бѣ постигната напълно. Това трѣбваше да ни радва и подтикне и останалитѣ клонове въ Царството да тръгнатъ по тоя пѣтъ за реализиране завета на основателитѣ на Б. Н. М. Сговоръ: България да опознае морето, да го обикне и използва.

Торосъ.

ЛЕГИТИМАЦИОННИ КАРТИ.

Господинъ редакторе,

При последния съборъ въ Пловдивъ, мнозина делегати, при предаване пълномощията си, погрѣшно сж поставили въ тѣхъ и легитимациитѣ си.

Моля обявете въ списанието, да се явятъ въ Секретарята и си ги получатъ. На нѣкои отъ тѣхъ има написани интимни бележки, затова ще се предаватъ лично.

Картитѣ носятъ нашъ пореденъ номеръ...

Отъ Секретарята.

Легитимация № 1.

Възпѣлна фигура, съ полувириати мустаци, пѣлна заострена брада, слабо прошарени коси. Говоръ ясенъ пламенъ, по нѣкога гръмовенъ. Съ голѣми къмъ организацията заслуги, работливъ и много надежденъ за бъдещето на Б.Н.М.С.—сговористъ.

Председателствува главнитѣ съ 7-тѣхъ букви: Г. У. Т. Б. Н. М. С., а кметува въ най-големото ни морско пристанище.

№ 2.

Малка по ръстъ, но голѣма по умъ и тактичностъ фигура. Очи живи изпитателни, коси низко подстригани-прошарени. Съ изгледъ на младежъ, а стари къмъ Сговора заслуги, датиращи отъ основаването му... Председателствува събора между двама председатели на клонове. Укротява съ замахъ и най-разпаленитѣ оратори. Сумира и редактира мненията на говорившитѣ тѣй, че и самитѣ тѣ се изненадватъ...

Веселъ по характеръ — сериозенъ въ аудиторията. Председателствува всички минали и бъдащи конгреси. Б. Н. М. С. му паметникъ дължи — народа признателностъ...

Най-добрия професоръ между сговориститѣ и най-добрия сговористъ между професоритѣ. Пътува съ ржчна чанта — папка, която по професорски по много гари забравя... Покера владѣе,

анекдоти разказва съ изкуство. Жантилъ въ обращенията си; дружи съ консулитѣ...

№ 3.

Дама съ цвѣтна полуяпонска блуза, съ тъмноруси буйни коси. Въ конгреса седи съ вѣчно наклонена надъ бележника си глава, назадъ не поглежда. Пише непрестанно, като че стенографира, или се приготвя за отчетъ предъ избраницитѣ си.

Свири отлично на пиано, само при морски пейзажи. Има говоръ и привычки, като отъ къмъ Червено-брѣжкия край...

Още презъ нощта на гарата, даде отчетъ възхитена отъ конгреса.

№ 4.

Хамлетъ въ Морския Сговоръ! Суха висока фигура, съ мургаво моряшко лице. Когато се смѣе твърде сериозенъ и въ смѣхътъ му има сериозностъ... Словото на конгреса — дѣсна ржка на организацията. Когато укорява, като че пробужда съ кѣма, усѣяна съ диаманти; когато похвалява, човѣка изпотява...

Пази организацията като церберъ, и е безпощаденъ кога нѣкой трѣгне по криволиченъ пѣтъ. Мисълта му дълбока, мнението законъ.

Въ моряшки капитански костюмъ, съ папка подъ черната пелерина, има изгледа на сѣнка, вѣчно търсяща свѣтовната загадка... Съ душа човѣшка — енергия свръчовѣшка.

Името му тайна.

№ 6.

Единъ даскалъ изъ търговскитѣ школи... Грижливо фризира съ американски маниери, въ безукорно чистъ костюмъ.

Говори съ патосъ и съ издържливи жестове усилюва своята мисль. Трогва се отъ хубавото като младежъ, а е въ преходна възраст. Съ интересъ следи пленума; съ животъ взима думата за да адмирира...

Само въ Плѣвентъ ли има българи! възкли-
цава всредъ конгреса.

Постиченъ по натура, по сърдце младъ. Пол-
зува се отъ широко познанство изъ Пловдивския
край.

Ратува: Ганю да стане англичанинъ . . . Го-
вори съ сравнения и алегоризъмъ.

№ 6.

Дама съ обло розово лице, черни продълго-
вати, като японка, осеяни съ дълги клепки — очи.

Явява се въ конгреса въ бѣла блуза — ру-
сенска кройка. Съпътствува своя красивъ мичманъ.

Меланхолична по натура, съ маниеръ на ари-
стократка. Спира се само предъ модни магазини.

Ложира въ Балканъ, обѣдва въ Молле . . .

№ 7.

Делегатъ въ майорски чинъ.

Войнишко изправено тѣло, говори въ баритонъ.

Даде сражение въ първото заседание и се
отдръпна въ наблюдателния постъ.

№ 8.

Старецътъ съ широко, обло, розово, като ме-
сечината лице. Коса бѣла, брада шпицъ сѣщо из-
цѣло бѣла.

Очи живи, задъ златни очила. Председателствува
търговски камари, подпредседателствува главнитъ
отъ центъра. Готовъ е всѣкога съ приемливо мнѣ-
ние по бюджета, говори съ авторитетностъ.

Надничашъ презъ очилата си, и когато е сър-
дитъ, има изгледъ на усмихнатъ, а не умѣе да се
сърди . . . Добродушенъ и уважаванъ въ търгов-
ския свѣтъ сговористъ, съ силна паметъ старецъ.

Легитимацията му носи печата на Варненския
клонъ.

№ 9.

Единъ кметъ и единъ председателъ на клонъ
отъ два видни града. Единия сухоземенъ, а дру-
гия морски.

Отъ дѣсно и лѣво на главната маса, посрѣдъ
която се гуши низката фигура на председателя на
конгреса. Този отъ Марица се крие задъ букетъ
отъ рози, другия задъ ваза — бѣли лилии — ем-
блемата на трудъ и постоянство.

Едния и другия сж съ еднакво мургави лица,
еднакво подстригани мустаци, еднакви маниери,
мълчаливи, учтиви и услужливи . . . Ако единия
отъ скука се прозѣе, отваря, по аналогия, уста
и другия.

Уважавани въ организацията сговористи, по-
читани народни избраници.

№ 10.

Софийски мировий . . . Съ свежо интеллигент-
но лице, бръснати като немецъ мустаци, римски
мустаци, кждрави черни коси.

Говори съ езика на Цицерона, яростенъ като
пантера съ разкритията си по бѣжанския и грѣцки
въпроси . . .

Безпощаденъ въ обвиненията си къмъ чинов-
ници бюрократи, съ замахъ раздрусва дирекции и
палати . . . Явява се въ конгреса съ кошъ доку-
менти и телеграми, и ужасява съ своитъ цитати . . .

Въ папката му има резолюции по всички въп-
роси и „Пилули-пингъ“ за всички недѣзи . . .

Почтенъ дѣецъ — сговористъ съ енергия на б-
конски сили.

Предаде барикадата, като призна предъ кон-
греса, че въ кжщи жена му се кара, какво по орга-
низационни работи, едва кжно нощемъ се пребира . . .

Спечели симпатии въ конгреса.

№ 11

Капитанъ I-ви рангъ съ типичното за моряка
мургаво обгорено лице. Глава полугола като гло-
бусъ, чело високо безъ паралели. Съ изгледъ на
строгъ дисциплиниранъ морякъ, плавенъ натѣртенъ
говоръ — уформена мисль. Дѣйната програма, или
оргазационна дѣйностъ, „съ“ или „безъ“ изложе-
ние . . . го по цѣли часове на мѣсто приковава и
накрай нѣкаква комисия спасява.

Най-яркия привърженикъ за Морска Дирек-
ция, сумиращъ около нея $\frac{1}{2}$ дузина неизпълнени
обѣщания, поставени на Стативъ.

№ 12

Две бракувани камбани — двама пенсионира-
ни даскали. Говорятъ съ въздишка за изгубена
младостъ. Ораторствуватъ съ стихове изъ читанка;
пледиратъ за фаръ на чисти идеали . . . Подпома-
гатъ се отъ единъ Калояновъ потомъкъ, затжалъ
къмъ Василико-Ахтополския край, който изъ гише
раздавалъ капитали за кюмюръ и рибари; а пла-
че за съобщения и шосета . . .

№ 13

Легитимация на възраст Шуменски делегатъ,
на гърба на която е написано съ моливъ: „Трѣб-
ва да се отбия въ София за стѣклени очи на мон-
тѣ препарати.“

И упоменати нѣколко известни фирми на
магазини.

№ 14.

Трима сговористи отъ тритѣ страни на кон-
греса, като Софийскитъ три камбани, звѣнящи, деб-
нящи се съ три разни тембѣра на говора; но всѣ-
кога въ интереса на Сговора . . . Едния пледира
Русенски, другия Бургазски, третия — Варненски
интереси. Готови да си дадатъ сражение по най-
щекотливия въпросъ, който можеше да избухне
при единъ отложенъ „по болестъ рефератъ“ . . .

„Со кротце“ . . . каза единъ нашъ известенъ
хумористъ. Така е.

№ 15.

Досетливия Бай Маринъ, едничкия въ пълна
широка брада конгресистъ, който завидно развива
морската идея изъ безплодния Плѣвентски край, те-
леграфически си поиска, отъ първата желѣзопътна
станция, забравената легитимация.

Телеграмата му завършва: Конгреса да бжде
въ Плѣвентъ и друго нищо.

№ 16.

На капитанъ II-ри рангъ Михайловъ и капи-
танъ-лейтенантъ редактора „Савичката“, легитима-
циитъ сж изпратени: на първия чрезъ единъ въз-
ростъ пълень Русенски адвокатъ съ Божо презиме;
на втория — чрезъ едно красиво чернооко сго-
воряне — момиче.

Да си ги потърсятъ . . .

№ 17.

Азъ . . .

Получихъ си я и си мълча:

№ 18.

Оставатъ три карти на Пловдивски делегати.
Имената имъ нечетливи, но по тѣхъ има забележки
по които могатъ да се намѣрятъ.

На едната съ красивъ почеркъ пише: въ 7 ч.
да се отбия въ „подводницата“ на Бай Янко, тамъ
. . . (не се чете);

На втората: снощи забравихъ два пакета по-
купки у пресимпатичния сговористъ Бай Желю . . .
да отиде слугинчето и пр.

На третата:

43
10
13
4 хлѣбъ
70.

Кръчмата на Бернардо. — Желвитъ.

Забележка:

Въ секретарията сж останали чифтъ зарове и единъ пулъ отъ Аджемското кафене; по всѣхъ вѣроятностъ, извадени въ конгресната зала отъ нѣкой алакчия . . .

Резултатитъ отъ морскитъ състезания въ Варна.

Варненскиятъ клонъ отъ Б. Н. М. С. устрои на 7 и 8 августъ морски тържества, които бѣха съпроводени и съ морски състезания. Последнитъ се състояха въ недѣля 8 августъ отъ 5 до 7 часа следъ обѣдъ въ морето предъ новопостроенитъ морски бани, при присѣдствіето на множество зрители.

Получиха награди следнитъ състезатели:

I. За кжсо дамско плаване — г-ца Мура Хачидуриянъ.

II. За кжсо мжжко плаване — г-нъ Иванъ Фесчиевъ.

III. За дълго мжжко плаване — г-нъ Димитръ Балкански.

IV. За скокъ отъ височина — г-нъ Добри Ивановъ и г-нъ Христо Станевъ.

V. За надбѣгване съ лодки двойки отъ миноносципѣ — корабъ Храбри и корабъ Строги.

VI. За кжсо надбѣгване съ лодки шесторки (състезаваха се Морския Спортенъ Легионъ съ Морско-спортното д-во „Корабъ“) — получи награда Морския Спортенъ Легионъ.

VII. За дълго надбѣгване съ лодки шесторки (състезаваха се два тима отъ Морския Спортенъ Легионъ) — получи награда Черния тимъ.

С. Ч.

Турския търговски флотъ къмъ 1 юний т. г. брой 168 парахода съ общо 137,085 бруто регистръ тона.

По голѣмина корабитъ се разпредѣлятъ:

Отъ 100 до 500 тона	83 кораба съ общо	20,967 т.
" 500 " 1000 "	45 " " "	30,558 "
" 1000 " 2000 "	25 " " "	35,145 "
" 2000 " 3000 "	8 " " "	20,457 "
Надъ 3000 тона	7 " " "	29,958 "
168 кор. съ общо		137,085 т.

Най-голѣмиятъ турски параходъ има 5071 бр. р. тона, отъ което, както и отъ горната таблица личи, че изобщо турския флотъ се състои отъ сравнително малки и срѣдни по голѣмина кораби, предназначени главно да обслужватъ турскитъ пристанища и крайбрѣжия, но не и за голѣми презморски или още по-малко за океански плавания. Сжщото нѣщо личи и отъ възрастта на турскитъ кораби, които изобщо взето сж много стари и мжчно биха могли да предприематъ по-дълги плавания, като излизатъ внѣ отъ Черното и Срѣдиземно морета.

Нови кораби, до 10 годишна възраст:

(Постройка 1916 до 1926 г.) — 9 кораба съ 5,191 т.

Отъ 10 до 20 години:

(Строени 1906 до 1916 г.) — 34 кораба съ 12,788 т.

Отъ 20 до 30 години:

(Строени 1896 до 1906 г. — 33 кораба съ 19,236 т.

По-стари отъ 30 години:

(Строени преди 1896 г.) — 92 кораба съ 99,870 т.

168 кораба съ 137,085 т.

Въ горнитъ статистически данни сж показани само корабитъ съ 100 и по-вече бр. р. тона вмѣстимостъ. По-малки отъ 100 тона турцитъ притежаватъ единъ твърде голѣмъ брой корабчета, прѣснати по тѣхнитъ крайбрѣжия и пристанища въ Срѣдиземното, Черното, а особено много въ Мраморното море и проливитъ, работещи като товарни, пжтнически, рибарски, влекачни, водачни, спасителни и др. кораби.

Всички, показани въ горната статистика кораби сж изключително параходни и една малка частъ моторни; турскитъ вѣтроходни кораби сж малки по величина и рѣдко достигатъ до 100 бр. р. тона вмѣстимостъ. По назначение, показанитъ въ статистиката сж товарни и пжтнически търговски кораби, а само два сж рибарски.

Плаващо турско изложение. Турския търговски параходъ „Кага Деңиз“, е преобърнатъ на плаващо изложение, което обикаля най-голѣмитъ свѣтовни пристанища. Чистото водоизмѣщение на парахода „Кага Деңиз“ е отъ 3,034 тона. Вътрешността му е украсена по турски стилъ и представлява единъ голѣмъ пазаръ. Изложенитъ предмети се състоятъ отъ тъкани работи (платове), сждове, дървенъ материалъ за строежъ, руди, тюпунъ, маслини, кожи, памукъ, афионъ, артистични предмети.

Плаващето изложение посещава главнитъ пристанища на Срѣдиземно море и въ всѣко отъ тѣхъ престоюва отъ 2 до 4 дена; „Кага Деңиз“ се придружава отъ единъ воененъ корабъ.

Изложителитъ нѣма да правятъ никакви разности, понеже всичкитъ такива ще бждатъ въ тежастъ на турското правителство, което въ замѣна това ще получи 10% отъ реализиранитъ отъ продажбата печалби въ продължение на пжтуването.

(Изъ „La Bulgarie“, Н. П. И.)

Стойността на нови готови търговски кораби на свѣтовния пазаръ за началото на 1926 год. е срѣдно, както следва:

За кораби съ 1000 тона вмѣстимостъ и 9 мили. скоростъ по 12 до 16 английски лири на тонъ, въ зависимостъ отъ здравината на материалитъ, постройката и качествата на кораба.

За кораби съ 3000 тона вместимост и 10 мили скорост по 9 до 12 лири на тонъ. За 5000-тонни кораби по 8 до 10 лири, за 10,000 тонни — по 7 до 9 лири на тонъ и пр.

При увеличение на скоростта съ една миля въ часъ стойността се покачва, за корабитъ съ разни вместимости, на 9 до 17 лири на тонъ (помалките кораби сж винаги относително по-скъпи отъ голѣмитъ).

При поръчка на нови кораби въ корабостроителницитъ, тѣхната стойност е съ 15—17% по-голѣма, отколкото на готовитъ кораби.

За разширението на нѣкои германски пристанища, пруското правителство е приготвило три законопроекта за отпускането на необходимитъ кредити.

За Щетинското пристанище се предвижда изразходването на 4,535,000 марки (150,000,000 лв.) за постройка на 5 магазини, 540 метра нова кейова стена, поправка на съществуващи кейове, 9 електрически вдигачи (кранове или биги), откриване на нови басейни, насипни равнища, пристанищни желѣзни линии и пѣтища, пристанищна пѣтническа гара и пр.

За пристанището въ Емденъ се предвиждатъ 5,350,000 марки (180 милиона лв.), въ добавѣкъ къмъ отпуснатитъ презъ 1922 год. 160 милиарда книжни марки, за постройка на нови кейове за товарене на руда и желѣзо, а сжщо така за постройката на 13 голѣми подвижни мостове за товарене на тежки стоки, чиято годишна товароспособностъ ще бжде 4½ милиона тона.

За рибарското пристанище въ Везермюнде се предвиждатъ, освенъ отпуснатитъ въ 1923 год. 62 милиона марки, нови 13 милиона (430 милиона лв.),

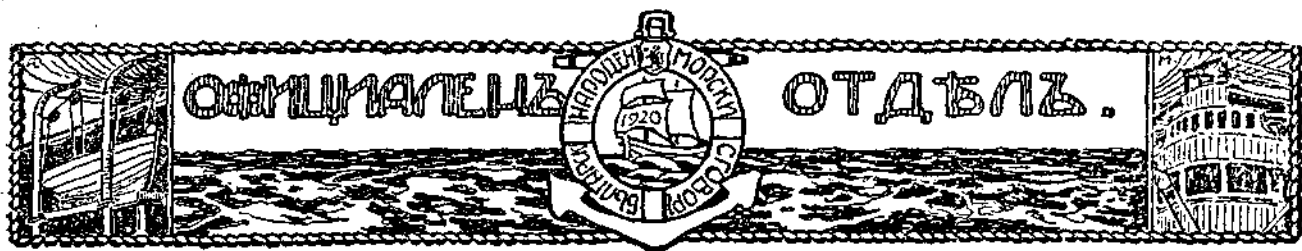
за прокарането на новъ пристанищенъ каналъ съ 1200 метра дължина, нови басейни, укрепяване на брѣгове, отчуждаване на мѣста, за постройка на ново рибно тържище отъ 390 м. дължина съ опакъватѣлни хали къмъ тържището, за нова херингова магазина отъ 140 м. дължина, нови желѣзни линии и пѣтища, за постройка на съоръжения за бързо и удобно товарене на вжглища, за постройките на 25 жилища за пристанищнитъ чиновници и работници и пр.

Приходите отъ английското мореплаване за 1925 година се изчисляватъ на 124,000,000 фунта стерлинги (83 милиарда лв.) срещу 130 милиона фунта стерлинги (87 милиарда лв.) за 1924 година.

Общитъ приходи на Суецкия каналъ за 1925 год. възлизатъ на 193,750,000 златни франка (5 милиарда лв.), срещу 180,420,000 златни франка (4.8 милиарда лв.) за 1924 год., следователно има едно увеличение отъ 13,333,000 златни франка (360 милиона лв.).

Въ Русия се проектира постройката на едно ново търговско пристанище при устието на р. Луга, непосредстве до естонската граница и далечъ отъ пристанището Нарва.

Споредъ представения въ Обществото на Народитъ — подкомисията за вътрешнитъ водни пѣтища — докладъ на американскитъ експертъ Хайнесъ, тонажа на корабитъ по Дунава, по сравнение съ годинитъ преди войнитъ, се е увеличилъ съ 25%, а превоза на стоки се е намалилъ съ 50%. Споредъ ноговитъ пресмѣтания, благодарение на митническитъ и гранични формалности, годишно се губели 6000 часа отъ времето за корабоплаването.

Вести изъ живота и дейността на Б. Н. М. С.

Главно управително тѣло. 1. Поржчениитъ отъ Гл. Упр. Тѣло значки за членове на Б. Н. М. Сговоръ сж вече пристигнали въ Варна. Предстои разпращанieto имъ по клоновете.

2. Гл. Упр. Тѣло уреди беседи за дошлитъ на лѣтуване деца отъ Плъвенския, Русенския и Шуменски клонове на Б. Н. М. Сговоръ съ целъ да ги запознае съ родното море. Такива държаха секретаря на централата г-нъ Янковъ и Директора на Рибарското Училище г-нъ Станевъ.

3. Гл. Упр. Тѣло реши да отпечага първото въ България ръководство по плаването отъ г-нъ Дрუმевъ.

4. Гл. Упр. Тѣло е уредило въпроса за пѣтуването на членове на Б. Н. М. Сговоръ въ групи отъ по 8 и повече човѣка съ 50% намаление по Б. Д. Ж. Нуждитъ за това увѣрения се изпратиха по клоновете за използване.

5. Гл. Упр. Тѣло нареди да дойдатъ въ Варна по двама легионери отъ клоновете Варна, Пловдивъ,

Бургасъ, Русе, Горна-Орѣховица, Търново, Червентъ-Брѣгъ, Видинъ, София, Татаръ-Пазарджикъ, Ямболъ и Борисовградъ, които да се обучаватъ по плаване, гребане, морско дѣло и сигнализация. Сжщитъ въ последствие ще бждатъ ръководители на легионитъ въ своитъ клонове.

5. Гл. Упр. Тѣло урежда голѣма екскурзия до Италия. Следъ привършване на преговоритъ ще се съобщятъ условията за екскурзията.

Плъвенъ. Клонътъ е изпратилъ въ Варна 63 деца отъ основнитъ училища и прогимназиитъ отъ Плъвенъ и окръга за лѣтуване. Главенъ ръководител на колонията е Янко Димитровъ. Децата сж настанени въ Търговската гимназия.

† Поминалъ се е члена на Плъвенския клонъ Александъръ Иванъ Мочевъ.

Пловдивъ. На 14 т. м. клонъ е изпратилъ на лѣтуване въ Созополъ 40 деца съвмѣстно съ 11 деца отъ Ямболския клонъ. Колонията ръководи Пловдивскитъ Окръжнитъ Училищенъ Инспекторъ.

Клонъ е получилъ езерото въ градината „Царъ Симеонъ“, което ще се използва за воденъ спортъ.

Шуменъ. Клона на 18 юлий е устроилъ градинско увеселение въ полза на фонда „Постройка на лѣтна морска хижа въ с. Гьозекенъ“.

Клонътъ е изпратилъ въ Варна 35 деца за лѣтуване. Колонията ржководи учителя Антоновъ съвмѣстно съ учителитѣ Поповъ и Константиновъ. Като лѣкаръ на колонията е г-нъ Д-ръ Шулецъ.

Ямболъ. Клонътъ на 27 и 28 юлий е устроилъ две беседи съ свѣтливи картини за участитѣ се на тема:

- а) Нашето черноморско крайбрѣжие,
- б) Суецкия и Панамски канали.

Беседитѣ държалъ учителя З. Измировъ.

Клонътъ е ипратилъ 10 деца въ Созополъ, които ще лѣтуватъ съвмѣстно съ Пловдивската детска колония.

Варна. Клонътъ уреди на 7 и 8 августъ голѣмо морско увеселение.

Члена отъ клона Василъ Атанасовъ изнесе предъ делегатитѣ за туристическия конгресъ беседата „Нашето черноморско крайбрѣжие“ съ свѣтливи картини.

София. Клонътъ урежда две екскурзии: едната по Дунава до Буда-Пеща и Виена и втора до Италия.

Клонътъ е получилъ разрешение отъ управата на Софийската община да използва за спортни цели езерото въ Борисовата градина.

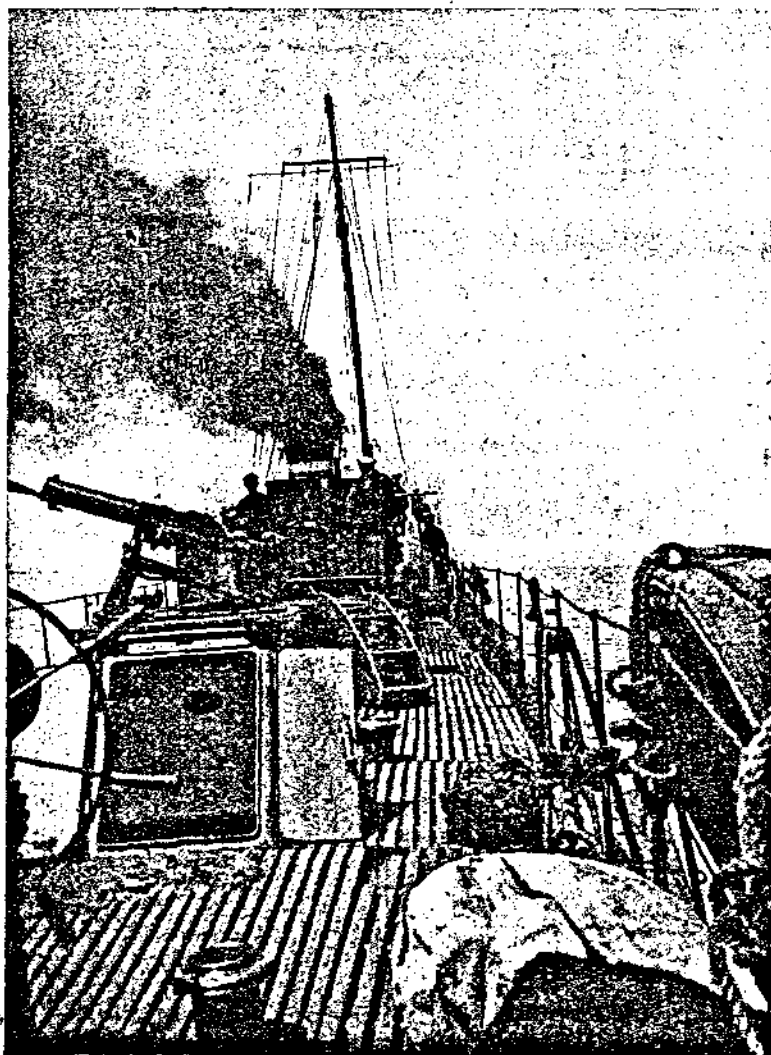
Русе. Клонътъ съ съдействието на гражданския комитетъ е изпратилъ въ Варна за лѣтуване 50 деца.

Борисовградъ. Клонътъ на 25 юлий е устроилъ сказка на тема: „Идеи и задачи на Б. Н. М. С.“. Беседата е изнесена отъ члена на Пловдивския клонъ г-нъ Кротева. Същия денъ клонъ е уредилъ и градинско увеселение съ много голѣми успѣхъ.

Червенъ-Брѣгъ. † На 29 юлий се е поминала членката отъ клонъ Марийка Ангелъ Катова. Миръ на праха ѝ.

Перникъ. На 14 юлий клонъ е изпратилъ на лѣтуване въ Анхало 56 деца. 4 ржководители, 1 лѣкаръ и 2 прислужника.

По инициативата на Морския Музей и съ съдействието на Морската учебна часть, Общината, Постоянната комисия и Пристанищното управление е започната постройката на басейна — релефъ на Черно море заедно съ крайбрѣжието му, въ двора на аквариума.

Корабъ „Дръзки“ въ ходъ къмъ Варна.

Фот. Г. Цапевъ 1924 г.

БЪЛГАРСКИ НАРОДЕНЪ МОРСКИ СГОВОРЪ

БЮДЖЕТЪ

ЗА

ГЛАВНОТО УПРАВИТЕЛНО ТЪЛО ЗА 1927 ГОДИНА.

ПРИХОДЪ

РАЗХОДЪ

1	Отъ членски вноски (6000 членове по 70 лв.)	420000	1	За издание на сп. „Морски Сговоръ“ (6000 течения)	380000
2	Отъ членски вноски на втори членове и младежи легионери (1000 по 10)	10000	2	За отдѣлни издания	40000
3	Отъ абонаменти (150 по 120)	18000	3	За печатане изложения, позиви и др.	5000
4	Отъ отдѣлни издания	50000	4	За печатане джебни календари (5000 по 2 лв.)	10000
5	Отъ продажба на джебни календарчета (5000 по 3)	15000	5	За печатане картички, картини, снимки	8000
6	Отъ продажба на картички, картини, снимки и пр.	10000	6	Попълване библиотеката съ книги и списания	6000
7	Отъ продажба на предмети отъ склада	25000	7	Подвързия на книги	1000
8	Отъ даване подъ наемъ на клоноветъ инвентарни предмети отъ склада (флагове, моряшки дрехи и др.)	5000	8	Пътни, дневни и хонорари на беседчици, организатори, делегати и пр.	30000
9	50% отъ чистия приходъ на клоноветъ	40000	9	Доставка на филми и диапозитиви	50000
10	Отъ входъ и дарения въ Музея	10000	10	За воденъ спортъ и печатане литература по водния спортъ	200000
11	Отъ субсидии, волни пожертвувания и др.	135000	11	Предмети и колекции за музея	5000
12	Субсидии за водния спортъ	200000	12	Веществени разходи за музея	2000
13	Отъ реклами въ списанието	5000	13	Инвентарни предмети и материали за склада	20000
14	Отъ наемъ на филми и диапозитиви	20000	14	Канцеларски разходи	10000
15	Отъ лихви	5000	15	Наемъ на канцелария	15000
16	Отъ случайни и непредвидени приходи	2000	16	Заплата на секретаря-организаторъ	96000
			17	Заплата на счетоводителя	48000
			18	Заплата на писаря	24000
			19	Заплата за пазача на Музея и библиотеката	18000
			20	Непредвидени разходи	2000
	Всичко .	970000		Всичко .	970000

Забележка I. Евентуалнитѣ излишъци, следъ приключване на бюджета за 1926 година, както и на настоящия за 1927 год. оставатъ за образуване основенъ капиталъ на Б. Н. М. С. при Гл. Упр. Тѣло.

Забележка II. Годишнитѣ членски вноски се опредѣлятъ:

а) За възрастни членове отъ 70—90 лв. (Списанието се изпраща на редовнитѣ членове безплатно).

б) За вторитѣ членове отъ семейството отъ 10—30 лв. (безъ списанието).

в) За младежитѣ (безразлично легионери или нелегионери) 80 лв. съ списанието и отъ 10—20 безъ списанието.

Въ Г. У. Т. се изпращатъ: по буква а. — 70 лв., по буква б. — 10 лв., по буква в. — съответно 70 или 10 лв.

Разликитѣ въ вноскитѣ: по буква а. отъ 0 до 20 лв., по буква б. — отъ 0 — 20 лв. и по буква в. — отъ 0 — 10 лв. се опредѣлятъ отъ клоноветѣ и оставатъ въ тяхна полза.

Забележка III. Встъпителнитѣ вноски за новитѣ членове се опредѣлятъ отъ клоноветѣ въ размѣръ отъ 10—30 лв. и оставатъ въ полза на клоноветѣ. Отъ младежитѣ може и да не се събиратъ встъпителни вноски.

Забележка IV. По заплатитѣ на персонала, Г. У. Тѣло е властно да разполага и комбинира заплатитѣ и длъжноститѣ както намѣри за добре.

До
г-н К. Пашев
ул. Бр. Георгиевско 36
Въ Варна

СЪДЪРЖАНИЕ: 1) III Редовен съборъ на Б. Н. М. С. отъ Г. Славяновъ; 2) Първата морска изложба отъ Вл. Николовъ; 3) Легитимационни карти отъ Торосъ; 4) Морски новини; 5) Официаленъ отдѣлъ.

Всѣка неполучена книжка отъ списанието трѣбва да се поиска най-късно следъ получаването на следната. Въ противенъ случай рекламациитѣ се оставятъ безъ послѣдствие. Списанието излиза всѣки месецъ, освенъ месецитѣ Юлий и Августъ.

Отпечатаха се и се пу-
наха въ продажба:

Метеорология Океанография

отъ Сава Н. Ивановъ

съ 136 страници || съ 162 страници
и 30 фигури || и 30 фигури
Цена 25 лева. || Цена 30 лева.

Книгитѣ сж издание на
Б. Н. Морски Сговоръ.

Въ склада на Главното Управително Тѣло на Българския
Народенъ Морски Сговоръ се намиратъ следнитѣ

печатни издания:

Морска библиотека № 1	цена 3 лева
Морска библиотека № 2	цена 4 лева
Морска библиотека № 3	цена 5 лева
Морска библиотека № 4	цена 6 лева
Морска библиотека № 5	изчерпана
Морска библиотека № 6	изчерпана
Морска библиотека № 7	цена 11 лева
Морска библиотека № 8	цена 11 лева
Морска библиотека № 9	цена 11 лева
Морска библиотека № 10	цена 11 лева
Морска библиотека № 11	цена 10 лева
Морска библиотека № 12	цена 5 лева
Сп. „Морски Сговоръ“ год. I	изчерпано

Сп. „Морски Сговоръ“ год. II	цена 100 л.
Гребане и вѣтроходство . .	цена 4 л.
Правилникъ за морскитѣ и	
ръчни спортни легиони	цена 2 л.
Черно море (общодостъпни	
студии) отъ С. Н. Ивановъ	цена 30 л.
Практически указания за	
предсказване на време-	
то отъ Сава Н. Ивановъ	цена 8 л.
Метеорология отъ Сава Н.	
Ивановъ	цена 25 л.
Океанография отъ Сава Н.	
Ивановъ	цена 30 л.

Всички поръчки се изпълняватъ само следъ предварително
внесена сума и се отправятъ на адресъ:

Български Народенъ Морски Сговоръ
Нижовно-Просвѣтенъ Отдѣлъ — Варна.